

AFEP-hervormingsboekje – ‘Deel 1’

21 december 2018

Beste Bestuursraad,

Lange tijd was er een grote lijst met hervormingen die te allen tijde opgedreund kon worden door beleidsadviseurs als de politiek er om vroeg. Dit medicijnkastje met daarin verstandige hervormingen voor de middellange termijn bestond onder andere uit: hypotheekrenteaftrek, AOW-leeftijd, onderkant arbeidsmarkt, leenstelsel, WW, WIA, hogere kapitaaleisen voor banken en het terugdringen van ‘gratis’ garantstellingen vanuit de overheid. Gevoed door de budgettaire krapte na de crisis en gebleken economische kwetsbaarheden, zijn er door afgelopen kabinetten veel van de genoemde maatregelen genomen. Daarnaast geldt dat tijden veranderen en externe omstandigheden wisselen. Verstandig beleid van 10 of 20 jaar geleden hoeft daarom nu niet meer verstandig te zijn. Die twee dingen samen zorgen ervoor dat er een noodzaak is om de wat leeg geraakte medicijnkast met hervormingen weer te gaan vullen. In minder metaforische woorden: de advieslijst met verstandige hervormingen is een stuk korter geworden en die moet weer een stuk langer en actueler worden...

Het moment daarvoor is nu. Hoewel Den Haag de afgelopen tijd bezig is geweest met het implementeren van het huidige Regeerakkoord, is het nodig om nu na te denken over wat er dan in die medicijnkast thuishoort. En dat is een taak aan ons allen. Voor Financiën in het bijzonder, omdat wij vaak de aanjager zijn geweest van het bedenken, het benoemen van de noodzaak en het agenderen van hervormingen. Dat vergt denkwerk en kost tijd. Natuurlijk is er altijd de verleiding en verplichting om met korte termijn zaken bezig te zijn. Ik zie het dan ook - onder andere - als taak van AFEP om te agenderen en de lange termijn blik voor ogen te houden. Daarom hebben we bij AFEP de afgelopen tijd gewerkt aan dit ‘Hervormingsboekje’. Het bestaat uit ons denkwerk op een aantal beleidsterreinen. De invalshoek hierbij was te zoeken naar maatregelen die leiden tot een beter functioneren van onze stelsels en van onze economie, zonder dat er een besparingsopgave was.

Het doel van dit hervormingsboekje is dus tweeledig: 1) het agenderen van het denken over de middellange termijn; en 2) het vullen van de medicijnkast met verstandige hervormingen. Uiteindelijk moet dit landen in varianten in bijvoorbeeld heroverwegingen, IBO’s, Studiegroep(en) en andere trajecten. Door nu al over deze hervormingen na te denken komt Financiën beter beslagen ten ijs wanneer deze trajecten daadwerkelijk van start gaan.

Voor lezing wil ik jullie nog een aantal dingen meegeven:

- Het boekje is nadrukkelijk niet afgestemd en bestaat uit AFEP-denkwerk. Uiteraard zullen daarmee ongetwijfeld nuances verloren of vergeten zijn. Afstemming is de fase die hierna komt.
- Het is een ‘Deel 1’. Niet alle beleidsterreinen passeren de revue. Op een later moment in het nieuwe jaar komt er een ‘Deel 2’ met nog meer beleidsterreinen zoals klimaat, onderwijs en arbeidsmarkt.
- Wat ons betreft agenderen we dit boekje en de agenda graag een keer voor een bespreking in de Bestuursraad. Het lijkt dan goed om bijvoorbeeld twee onderwerpen uit te kiezen om daarover door te praten, zoals bijvoorbeeld semipublieke instellingen, toeslagen of de Vpb.

Veel leesplezier!

Namens heel AFEP,

10.2.e

Inhoudsopgave

1. Managementsamenvattingen.....	3
A. Een minder verstorende fiscale behandeling van dga's	3

buiten verzoek

2. Analyse en uitwerking.....	15
A. Een minder verstorende fiscale behandeling van dga's	15

buiten verzoek

1. Managementsamenvattingen

A. Een minder verstorende fiscale behandeling van dga's

1. Wat is het probleem?

- Dga's zijn aanmerkelijkbelanghouders die tevens werkzaam zijn in het betreffende bedrijf. Een dga heeft daarom zowel inkomen uit arbeid (belast in box 1) als inkomen uit kapitaal (winst belast met vpb, dividenduitkeringen vervolgens belast in box 2).
- Tot 2001 was de (marginale) belastingdruk van dga's grofweg gelijk aan dat van werknemers. In de loop van de jaren is de belastingdruk van dga's echter steeds verder gedaald. Het kapitaalinkomen van een dga (vpb + box 2-tarief) wordt tegenwoordig aanzienlijk lager belast dan arbeidsinkomen (in box 1).
- Omdat de belastingdienst niet precies kan weten welk deel arbeid en welk deel kapitaal is, heeft een dga een prikkel om zoveel mogelijk inkomen in als kapitaal te laten belasten. Om dat te voorkomen, wordt in Nederland het arbeidsinkomen van een dga geschat (gebruikelijk-loonregeling). De vraag is echter of het arbeidsinkomen van een dga hiermee niet wordt onderschat, zeker omdat een dga het gebruikelijk loon 25% lager mag inschatten (de zogeheten doelmatigheidsmarge).
- Daarnaast heeft een dga de mogelijkheid om belastingheffing in box 2 langdurig uit te stellen en in sommige gevallen zelfs af te stellen. Middels de doorschuiffaciliteit kunnen AB-aandelen worden doorgegeven aan een opvolger terwijl daar dan weinig tot geen belasting over hoeft te worden betaald. Ook kunnen dga's lenen aan zichzelf, om op die manier wel gebruik te kunnen maken over de middelen uit het bedrijf zonder daar box-2 belasting over te betalen.

2. Welke oplossing(en) wordt/worden voorgesteld en wat zijn de voor- en nadelen daarbij?

- Verkennen fundamentele hervorming belasting kapitaalinkomen
 - Het verdient de aanbeveling om de mogelijkheid te verkennen de belasting op dga's in Nederland fundamenteel te herzien. Dit zou dan samen moeten gaan met een volledige herziening van de belasting op kapitaal.
 - Er zou gekeken kunnen worden naar het duale stelsel zoals ze dat kennen in Scandinavische landen. Het arbeidsinkomen wordt dan met een progressief tarief belast terwijl alle vormen van kapitaalinkomen met een vlak tarief worden belast, waardoor het huidige boxensysteem niet meer nodig zou zijn. Ook wordt het kapitaalinkomen van ondernemers geschat, i.p.v. het arbeidsinkomen zoals in Nederland.
 - Verder onderzoek is nodig in hoeverre dit wenselijk is, en op de korte termijn is het ook niet haalbaar. Binnen het huidige stelsel zijn er echter ook verbeteringen mogelijk.
- Gebruikelijk kapitaal schatten
 - In plaats van het arbeidsinkomen forfaitair te schatten kan binnen het huidige stelsel ook het kapitaalinkomen forfaitair worden geschat, bijv. door een percentage van het eigen vermogen te nemen. Verder onderzoek is nodig in hoeverre dit wenselijk is.
- Afschaffen doorschuiffaciliteit
 - De doorschuiffaciliteit zorgt ervoor dat box 2 heffing in theorie oneindig kan worden uitgesteld. Daarom zou deze kunnen worden afgeschaft, eventueel in combinatie met een ruimhartige regeling voor het betalen van de belasting voor de begunstigden zodat het doel van de faciliteit ook kan worden behaald.
- Verkleinen marge gebruikelijk loon
 - Het is vanuit economisch oogpunt niet duidelijk waarom dga's een korting van 25% op hun gebruikelijk loon krijgen
 - Het verkleinen van de marge gebruikelijk loon is vanuit economisch oogpunt wenselijk en creëert een gelijk spelveld tussen dga's en werknemers.
- Rc-maatregel voor grotere groep invoeren
 - Momenteel kunnen dga's gebruik maken van geld uit hun bv zonder box 2 heffing te betalen door te lenen aan zichzelf. Op deze manier kan belastingheffing langdurig worden uitgesteld.
 - Het kabinet heeft al beleid aangekondigd om deze mogelijkheid te beperken (rc-maatregel).

- Om belastinguitstel verder tegen te gaan zou de vrijstelling kunnen worden verlaagd of de eigen woning niet meer worden uitgezonderd.

Tabel 1: marginaal toptarief werknemer, IB-ondernemer en DGA

	Huidig	Structureel, na heroverweging
Werknemer	52,00%	49,50%
IB-ondernemer	44,72%	44,33%
DGA winst < € 200.000	40,00%	37,87%
DGA winst > € 200.000	43,75%	41,89%

2. Analyse en uitwerking

A. Een minder verstorende fiscale behandeling van dga's

Onder economen is al decennia een debat gaande hoe kapitaal(inkomen) op een economisch verstandige manier kan worden belast. Hoewel er in het verleden economen waren die veronderstelden dat het economisch optimaal is om kapitaal niet te belasten, zijn de meeste economen het momenteel erover eens dat het wenselijk is om kapitaal te belasten. Belangrijke argumenten om kapitaal te belasten zijn dat het economische overwinst kan belasten, ongelijkheid kan verminderen en de prikkel kan verminderen om arbeidsinkomen voor te doen als kapitaalinkomen.

Als kapitaal wordt belast, is de volgende vraag wat vanuit economisch oogpunt een goede manier is om kapitaal te belasten. Er zijn goede redenen om kapitaalinkomen lager te belasten dan arbeidsinkomen. Kapitaal is namelijk mobieler dan arbeid, waardoor een (te) hoge kapitaalbelasting kan leiden tot een kapitaalvlucht naar het buitenland. Ook speelt mee dat het nominale rendement in beginsel wordt belast, waardoor een hoge kapitaalinkomstenbelasting kan leiden tot een heel hoge belasting van reëel rendement. Vanuit economisch oogpunt kan het daarom wenselijk zijn om arbeidsinkomen en kapitaalinkomen te scheiden. Een progressief tarief voor arbeidsinkomen gecombineerd met een vlak tarief op kapitaalinkomen.

Als kapitaalinkomen lager wordt belast dan arbeidsinkomen ontstaat er wat ondernemers betreft wel een probleem. Het inkomen van ondernemers bestaat namelijk voor een deel uit inkomen uit arbeid en voor een deel uit inkomen uit kapitaal. Als kapitaalinkomen lager wordt belast dan arbeidsinkomen, heeft een ondernemer een prikkel om zoveel mogelijk arbeidsinkomen voor te doen als kapitaalinkomen, om zo minder belasting te betalen. De overheid kan niet precies weten welk deel van het ondernemersinkomen kapitaalinkomen is en welk deel arbeidsinkomen. Het is daarom noodzakelijk dat de overheid een inschatting maakt van het arbeids- en kapitaaldeel van het inkomen van een ondernemer.

Huidige situatie in Nederland

Sinds 2001 kent Nederland een boxenstelsel, waarbij het inkomen in 3 boxen wordt belast:

Box 1: belastbaar inkomen uit werk en woning (werknemer en IB-ondernemer)

Box 2: belastbaar inkomen uit aanmerkelijk belang (Directeur-groootaandeelhouder)

Box 3: belastbaar inkomen uit sparen en beleggen (forfaitair geschat)

Box 2 betreft de heffing van inkomstenbelasting ter zake van een aanmerkelijk belang (=tenminste 5% van het aandelenkapitaal in een kapitaalvennootschap).

Een aanmerkelijk belang (AB) houder is veelal tevens werkzaam in de desbetreffende vennootschap en in die hoedanigheid werknemer. Dit wordt aangeduid als directeur-groootaandeelhouder (dga). Een dga heeft dus zowel inkomen uit kapitaal (aandeelhouderschap) als uit arbeid (werknemerschap). Het inkomen van een directeur-groootaandeelhouder (dga) bestaat dus uit een deel kapitaalinkomen (eerste belast met vpb en dan in box 2) en een deel arbeidsinkomen (belast in box 1).

De belastingdruk van het kapitaalinkomen van de dga (vpb+box 2) is sinds de invoering van het boxenstelsel in 2001 steeds verder gedaald. In 2001 was het hoge tarief van de vennootschapsbelasting 35%, waardoor de gecumuleerde druk van de vennootschapsbelasting en box 2 uitkwam op maximaal 51¼%, wat zeer dicht bij het toenmalige toptarief van box 1 lag (52%). In de jaren daarna is de vpb steeds verder gedaald, waardoor het marginale tarief van de dga steeds verder onder dat van de werknemer is komen te liggen. Onderstaande tabel laat de marginale druk zien van de werknemer, IB-ondernemer en de dga, zowel de huidige druk als na de kabinetsplannen. Duidelijk

is dat de marginale druk van dga's tot €200.000 (het grootste deel van de dga's) ruim onder dat van de IB-ondernemer en zeker de werknemer ligt.

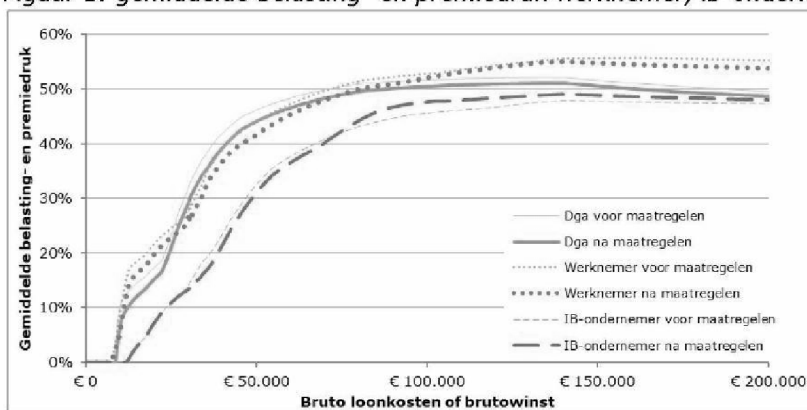
Tabel 1: marginaal toptarief werknemer, IB-ondernemer en DGA

	Huidig	Structureel, na heroverweging
Werknemer	52,00%	49,50%
IB-ondernemer	44,72%	44,33%
DGA winst < € 200.000	40,00%	37,87%
DGA winst > € 200.000	43,75%	41,89%

De dga heeft daarom een prikkel om zoveel mogelijk inkomen als kapitaalinkomen voor te doen. In Nederland schatten we het arbeidsinkomen d.m.v. het gebruikelijk loon², de rest wordt belast als kapitaalinkomen (vpb en bij uitkering ook box 2 heffing). Daarnaast bestaat er momenteel een doelmatigheidsmarge van 25%, waarbij een dga het loon 25% lager mag vaststellen dan het gebruikelijk loon, waardoor een deel van het arbeidsinkomen van dga's in elk geval wordt aangemerkt als (het lager belaste) kapitaalinkomen.

Het verschil in gemiddelde belastingdruk van dga's is door de doelmatigheidsmarge zeker bij lagere inkomens minder groot t.o.v. werknemers dan de marginale druk. Figuur 1 toont de gemiddelde belasting- en premiedruk in 2023 als gevolg van alle maatregelen van het kabinet voor de dga, de IB-ondernemer en de werknemer. Bij lagere inkomens ligt de gemiddelde belastingdruk van de dga boven dat van de ib-ondernemer. Dit komt omdat bij dit inkomen een oplopend gebruikelijk loon is verondersteld van tenminste €45.000, terwijl de ib-ondernemer bij lagere inkomens profiteert van de zelfstandigenaftrek. Belangrijk is wel om te beseffen dat hier wordt verondersteld dat zowel de dga en IB-ondernemer ook werkgeverspremies betalen, zoals een arbeidsongeschiktheidsverzekering. Ondernemers hebben echter de vrijheid om deze niet te betalen, in dat geval is de gemiddelde belastingdruk lager dan in de figuur (maar hebben ze uiteraard ook geen profijt van deze regelingen).

Figuur 1: gemiddelde belasting- en premiedruk werknemer, ib-ondernemer en dga

* Bij deze berekening zijn, om een eerlijke vergelijking te kunnen maken tussen de dga, IB-ondernemer en werknemer, conform het IBO-ZZP naast de premie volksverzekering ook de werkgeverspremies meegenomen in de totale druk.

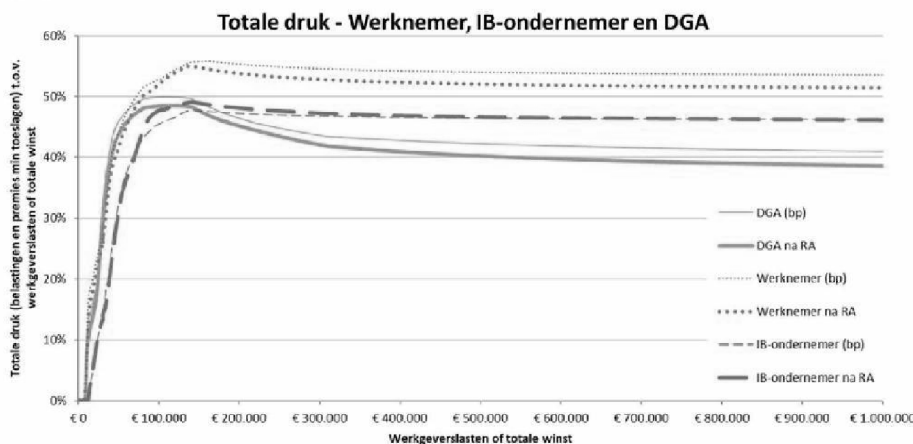
Bij de hogere inkomens echter begint de gemiddelde belastingdruk van de dga ruim onder dat van de werknemer te liggen en dichtbij de belastingdruk van de ib-ondernemer. De vergelijking in figuur 1

² Belastingdienst maakt een schatting van hoe hoog het loon zou zijn van een werknemer in een vergelijkbare positie. Het gebruikelijk loon is in elk geval €45.000.

(en tabel 1) gaat er echter vanuit dat de winstreserves van de bv volledig worden uitgekeerd. In de praktijk blijkt dat een groot aantal dga's de winst niet of slechts ten dele laten uitkeren door de bv, waardoor de belastingdruk voor veel dga's in de praktijk aanzienlijk lager is dan in de tabel weergegeven. Zij kunnen niettemin beschikken over de niet-uitgekeerde winst, bijvoorbeeld door het lenen aan zichzelf vanuit de bv (het kabinet heeft wel maatregelen genomen om dit te bepreken, maar de eigen woning is volledig vrijgesteld en daarnaast is €500.000 vrijgesteld, waardoor het overgrote deel van de dga's niet geraakt wordt door de maatregel). Ook de doorschuiffaciliteit, waarbij een dga een groot deel van het bedrijfsvermogen tegen geen of een zeer laag tarief erf- en schenkbelasting kan doorschuiven naar de kinderen, geeft de mogelijkheid om langdurig (in theorie zelfs oneindig) belasting uit te stellen.

Figuur 2 laat de gemiddelde belastingdruk zien voor dga's als wordt verondersteld dat een dga slechts 70% als dividend uitkeert. In dat geval valt de belastingdruk van een dga een stuk lager uit, zeker bij hogere winsten.³

Figuur 2: gemiddelde belasting- en premiedruk werknemer, ib-ondernemer en dga (70% uitkering dga)

Fundamentele hervorming belasting op kapitaal

- Het verdient de aanbeveling om de mogelijkheid te verkennen de belasting op dga's in Nederland fundamenteel te herzien. Dit zou dan samen moeten gaan met een volledige herziening van de belasting op kapitaal.
- Op dit moment wordt kapitaalinkomen in alle 3 de boxen belast:
 - zzp'ers in box 1, waarbij de zelfstandigenaftrek en mkb-winstvrijstelling zorgen voor een laag belastingtarief (vooral bij lagere inkomens, wat verstoringen in de hand werkt).
 - Dga's in box 2, waarbij het lage vpb tarief mogelijkheden geeft tot belastinguitstel en de gebruikelijkloonregeling de prikkel geeft om zoveel mogelijk arbeidsinkomen voor te doen als kapitaalinkomen.
 - Vermogen in box 3: waarbij alleen een forfaitair rendement op vermogen wordt belast. Dit is economisch inefficiënt en leidt tot arbitragemogelijkheden tussen box 2 en box 3

³ Of de belastingdruk van dga's uiteindelijk echt maar 70% is hangt af wat wordt verondersteld over de uiteindelijke betaling. Als het enkel uitstel is zal de belasting uiteindelijk wel worden betaald en ligt de uiteindelijke belastingdruk hoger dan in figuur 2.

(bij veel vermogen en laag werkelijk rendement voordelig om bv op te zetten om in box 2 te worden belast)

- Vanuit economisch oogpunt is er zoals gezegd wat voor te zeggen om kapitaalinkomen lager te belasten dan arbeid. Dit voorkomt namelijk een kapitaalvlucht naar het buitenland.⁴
- Het probleem is echter dat dga's dan een prikkel hebben om hun arbeidsinkomen voor te doen als kapitaalinkomen.⁵ De belastingdienst kan niet exact vaststellen welk deel van het inkomen van een ondernemer arbeid is en welk deel kapitaal.
- In Nederland hebben we zoals eerder gemeld voor dga's een systeem van gebruikelijk loon, waarbij het arbeidsinkomen forfaitair wordt geschat en de rest van het inkomen als kapitaalinkomen wordt gezien. Dga's hebben daarom een prikkel om het gebruikelijk loon zo laag mogelijk vast te stellen. Daarnaast is er een doelmatigheidsmarge, waardoor het arbeidsdeel van het inkomen lager kan worden vastgesteld.
- Een alternatief, wat in het duale systeem wordt toegepast, is om het kapitaalinkomen forfaitair te schatten en de rest van het inkomen tot arbeidsinkomen te rekenen.
- In Scandinavische landen hebben ze een systematiek waarbij kapitaalinkomen lager wordt belast dan arbeid, en tegelijkertijd het kapitaalinkomen forfaitair wordt geschat, het zogeheten duale systeem. Deze systematiek is succesvol ingevoerd, maar er ontstonden wel nieuwe ontwijkmogelijkheden. In Noorwegen is daarom in 2006 een hervorming geweest, waar is besloten dat het inkomen van aandeelhouders wordt onderverdeeld in gewone winst en overwinst. Door het vermogen van het bedrijf te vermenigvuldigen met een risicovrij rentevoet⁶ wordt de gewone winst geschat. De rest van het inkomen wordt gezien als overwinst, dat bij uitkering net zo hoog belast wordt het toptarief van de belasting op arbeid. In de praktijk wordt een groot deel van het inkomen van een dga dan net zo hoog belast als het inkomen van een werknemer. Dit wordt gedaan door nadat vpb betaald is het belastingtarief op dividenduitkeringen zo hoog vast te stellen dat de som van deze twee belastingen gelijk is aan het toptarief van de belasting op werknemersinkomen.
- Het invoeren van een duaal stelsel zou in het geval van Nederland betekenen dat het huidige boxenstelsel wordt opgeheven. Er bestaat dan een vlak tarief voor alle vormen van kapitaalinkomen en een progressief voor arbeidsinkomen.
- Nadeel bij dit systeem blijft dat de dga een prikkel heeft om het geld zolang mogelijk in de bv te laten zitten om de dividendbelasting te voorkomen. Ook moet worden onderzocht in welke mate een dergelijk systeem uitvoerbaar is of er andere onvoorziene problemen kunnen ontstaan.
- In dat licht zou het goed zijn in gesprek te gaan met economen in landen waar ze een dergelijk belastingstelsel kennen en bijvoorbeeld medewerkers van het ministerie van financiën in Noorwegen uit te nodigen om te onderzoeken of het wenselijk is een dergelijk systeem ook in Nederland in te voeren.

Beleidsopties binnen bestaande stelsel

Op korte termijn is een volledige hervorming van het huidige Nederlandse belastingstelsel naar een duaal stelsel niet haalbaar. Ook is verder onderzoek nodig hoe wenselijk een dergelijke hervorming is. Er zijn echter ook binnen het huidige stelsel genoeg mogelijkheden om het stelsel t.a.v. de fiscale

⁴ Een ander meer technisch aspect om kapitaalinkomen lager te belasten dan arbeidsinkomen is dat je bij kapitaalinkomen nominaal rendement belast. Als de inflatie hoog is kan dit snel leiden tot een belasting op kapitaalinkomen van meer dan 100%. Stel dat je op je vermogen 4 % nominaal rendement behaalt maar het reële rendement maar 2% bedraagt (4% rendement waarvan 2% inflatie). Als het nominale rendement wordt belast met 50% bedraagt de belasting 2%, waardoor het gehele reële rendement wordt wegbelast.

⁵ Geldt ook voor zzp'ers, maar gezien de focus op dga's zal de analyse zich daartoe beperken.

⁶ Is het rendement op Noorse obligaties plus 0,5%, momenteel in totaal 0,7%.

behandeling van dga's te verbeteren. Hieronder 6 beleidsopties die in Nederland binnen het huidige stelsel zouden kunnen worden ingevoerd.

Beleids optie 1: schaf doorschuiffaciliteit af

- AB-aandelen kunnen sinds 1 januari 2010 met de doorschuiffaciliteit al bij leven, via schenking, worden overgedragen aan de opvolger. Dit geldt ook voor een erfenis.
- Afrekening over de AB-claim (25% belastingheffing in box 2 van de inkomstenbelasting) blijft dan uit. De aanmerkelijk belang claim (ab-claim) wordt namelijk doorgeschoven naar de opvolger.
- Hierdoor kan de belastingheffing in box 2 in theorie oneindig worden uitgesteld
- Afschaffen doorschuiffaciliteit: 0,1 miljard euro in 2021 en structureel. Deze maatregel zal belastinguitstel en afstel tegengaan.

Beleids optie 2: verkleinen marge gebruikelijk loon

- Op dit moment krijgen DGA's een korting van 25% op hun gebruikelijk loon. Vanuit economisch oogpunt is onduidelijk waarom er een dergelijke marge moet zijn en waarom deze zo groot moet zijn. Het verkleinen van de marge gebruikelijk loon is vanuit economisch oogpunt wenselijk en creëert een gelijk spelveld tussen dga's en werknemers.
- Een verkleining van het gebruikelijk loon naar 10% levert 0,4 mld op in 2021 en 0,1 mld structureel.
- Daarom logisch om marge te verkleinen:
 - Verkleining naar 10%: 0,4 miljard euro in 2021; 0,1 struc
 - Geen marge: 0,7 miljard euro in 2021; 0,2 struc
- De maatregel leidt tot een toename van complexiteit voor de Belastingdienst, aangezien het moeilijker wordt een voor beide partijen aanvaardbaar gebruikelijk loon vast te stellen. Dit zal in grotere mate gelden voor het volledig afschaffen van de marge.

Beleids optie 3: Invoeren gebruikelijk kapitaal

- Om te voorkomen dat het arbeidsinkomen d.m.v. gebruikelijk loon te laag wordt vastgesteld kan ook worden gekozen om niet het arbeidsinkomen te schatten maar juist het kapitaalinkomen forfaitair te schatten.
- Door een vast rendement te veronderstellen en dit rendement te vermenigvuldigen met het eigen vermogen van een dga kan het kapitaalinkomen worden geschat, dat wordt belast als kapitaalinkomen. De rest van het inkomen wordt dan belast als arbeidsinkomen in box 1.
- Voordeel van deze optie is dat er geen prikkel meer is voor dga's om gebruikelijk loon zo laag mogelijk te schatten.
- Tegelijkertijd kan deze beleidsoptie er ook toe leiden dat dga's een prikkel hebben om (kunstmatig) zoveel mogelijk eigen vermogen aan te houden en kunnen er andere praktische problemen ontstaan. Ook zijn de budgettaire gevolgen nog onduidelijk en afhankelijk van bijvoorbeeld het veronderstelde rendement op kapitaal en of kapitaal alleen met vpb wordt belast of ook met het box 2-tarief.

Beleids optie 4: Verhogen (laag) vpb tarief naar hoogste tarief

- Door steeds verdere verlaging van het (lage) vpb tarief is het globaal evenwicht tussen de dga, ib-ondernemer en de werknemer steeds verder verstoord (zie ook tabel).
- Daarnaast heeft de dga het voordeel dat het box 2 heffing langdurig kan uitstellen.
- Een verhoging van het vpb tarief zorgt ervoor dat het globaal evenwicht minder verstoord raakt. Bijkomend voordeel is dat de vpb een voorheffing is en dat deze heffing niet kan worden uitgesteld.

- Het grootste deel van de dga's valt enkel in het lage vpb tarief. Daarom lijkt het voor de hand te liggen om het lage tarief te verhogen. Dit voorkomt ook eventuele nadelige gevolgen voor het vestigingsklimaat.
- Er is tevens weinig/geen economische rationale voor een laag vpb-tarief. Een eventueel nadeel is wel dat met deze maatregel relatief ongericht is omdat het alle bedrijfswinsten tot €200.000 raakt.
- Een verhoging van het lage vpb tarief (15%) met 5,5%-punt naar het hoge vpb tarief (20,5%): 1,2 mld in 2021 en structureel. [en dit terugsluizen in IB, zodat dga's er toch weer iets van terugkrijgen zonder dat verstoring terugkomt?] Het marginale tarief van dga's met een inkomen tot €200.000 zal dan gelijk zijn aan het tarief daarboven, 41,89%

Beleids optie 5: Verhogen van het box 2 tarief

- Als het vpb tarief verhogen niet wenselijk is kan ook worden gekozen om het box 2 tarief te verhogen. Dit is een maatregel die enkel dga's raakt.
- Deze maatregel zal ervoor zorgen dat het globaal evenwicht minder verstoord raakt.
- De dga zal echter een grotere prikkel krijgen om belastingheffing in box 2 uit te stellen. Een verhoging van het (lage) vpb tarief heeft daarom de voorkeur, een verhoging van een box 2 tarief kan dienen als additionele maatregel om dichterbij het globaal evenwicht te geraken.
- Een verandering van het box 2 tarief leidt naar verwachting tot grote gedragseffecten op de korte termijn. De exacte budgettaire gevolgen van een verhoging moeten daarom nader worden bezien.

Beleids optie 6: rc-maatregel voor grotere groep

- Momenteel kunnen dga's gebruik maken van geld uit te bv zonder box 2 heffing te betalen door te lenen aan zichzelf. Op deze manier kan belastingheffing langdurig worden uitgesteld.
- Het kabinet heeft al beleid aangekondigd (met de rc-maatregel) om deze mogelijkheid te beperken.
- De eigen woning is hier echter van uitgezonderd en daarbovenop is er een vrijstelling van €500.000, waardoor het overgrote deel van de dga's niet door deze maatregel wordt geraakt.
- Om belastinguitstel verder tegen te gaan zou de vrijstelling kunnen worden verlaagd of de eigen woning niet meer worden uitgezonderd.

Ministerie van Financiën

26/9.09.15-10.00 uur + Hasekamp

TER INFORMATIE
Aan
de staatssecretari

10.2.e

*handige notitie!
(ook tbv AFB)*

notitie

Gesprek VNO-NCW

Directie Directe
Belastingen

Inlichtingen

10.2.e

T 070

10.2.e

F 070

10.2.e@minfin.nl

www.minfin.nl

Datum

24 september 2019

Notienummer

2019-0000156660

Auteur

10.2.e

Van

Kopie aan

Aanleiding

Op donderdag 26/9 van 9.15 uur tot 10.00 uur heeft u een gesprek met 10.2.e
10.2.e van VNO-NCW over het
investeringsklimaat. Deze notitie dient ter voorbereiding voor dit gesprek. De
notitie geeft een beknopt overzicht van punten die de afgelopen weken door VNO-
NCW naar voren zijn gebracht in de media.

Kern

buiten verzoek

buiten verzoek

- Daarnaast worden (de kritiekpunten op) de volgende maatregelen besproken:

buiten verzoek

- Tariefsverlaging vennootschapsbelasting

buiten verzoek

buiten verzoek

buiten verzoek

Tariefsverlaging vennootschapsbelasting

VNO-NCW

- Het tarief van de vennootschapsbelasting gaat in 2020 niet omlaag, maar blijft op 25%. In 2021 gaat het tarief naar 21,7%; eerder was besloten dat het tarief stapsgewijs naar 20,5% zou gaan. Het minder verlagen en uitstellen van de tariefsverlaging raakt het middelgrote familiebedrijfsleven, terwijl de lasten voor bedrijven deze kabinetsperiode met 5 miljard oplopen.
- Volgens VNO-NCW is sprake van fiscaal jojobeleid, terwijl ondernemers juist zekerheid nodig hebben om te kunnen investeren.
- Vermoedelijk bestaat er bij VNO-NCW ook zorgen over (het niet doorgaan) van de geplande tariefsverlaging naar 21,7% in 2021.

Appreciatie

- De in het regeerakkoord voorgestelde verlaging van de vennootschapsbelasting is meermaals bijgesteld.

	Lage tarief vpb (winst < € 200.000)			Hoge tarief vpb (winst > € 200.000)		
	2019	2020	> 2021	2019	2020	> 2021
RA	19%	17,5%	16%	24%	23,5%	21%
Pakket BP 2019	19%	17,5%	16%	24,3%	23,9%	22,25%
Herooverweging	19%	16,5%	15%	25%	22,55%	20,5%
Pakket BP 2020	19%	16,5%	15%	25%	25%	21,7%

- In het Belastingplan 2020 is aangekondigd dat de eerder vastgestelde verlaging van het hoge tarief (voor winsten vanaf € 200.000) van de vennootschapsbelasting in 2020 niet doorgaat (blijft 25%) en per 2021 minder wordt verlaagd (naar 21,7% in plaats van 20,5%). Met deze middelen is de inkomstenbelasting verlaagd. Daar profiteren uiteindelijk ook bedrijven weer van; een positief effect op de consumptie ligt in de rede.
- De verlaging van het lage tarief (voor winsten tot € 200.000) van de vennootschapsbelasting wordt niet nader aangepast. Deze tarieven worden volgens plan in 2020 verlaagd tot 16,5% en in 2021 tot 15%.
- Tezamen betekent dit alsnog een verlaging van de tarieven in de vennootschapsbelasting, waarmee Nederland uiteindelijk uitkomt rond het EU-gemiddelde. Het kabinet acht die verlaging goed verdedigbaar te meer de tariefsverlaging – zeker in de structurele fase – volledig wordt gefinancierd door grondslagverbreding.

buiten verzoek

Ministerie van Financiën

ma 31/12/15 15:45-17:00 uur

TER BESPREKING MAANDAG 3 FEBRUARI 15:45-17:00

Aan

de Staatssecretaris

Fiscaliteit en Belastingdienst

Leunig

10.2.e

notitie

Overall overzicht/planning Kamerdebatten/wetstrajecten

Directie Algemene Fiscale
Politiek

Inlichtingen

10.2.e

T 070

F 070

10.2.e

10.2.e@minfin.nl

www.minfin.nl

Datum

31 januari 2020

Notitienummer

2020-0000024591

Auteur

BP-team

Van

Kopie aan

Aanleiding

Voor de introductie van de fiscale dossiers worden er vier gesprekken ingepland.

In deze blokken komen de volgende onderwerpen aan de orde:

1. Overall overzicht/planning Kamerdebatten/wetstrajecten;
2. Vergroening (indirecte belastingen);
3. Belastingontwijking en vestigingsklimaat (bedrijven);
4. Arbeid en vermogen.

buiten verzoek

Bijlagen

1. Fiche Fiscale beleidsagenda;
2. Wetgevingstrajecten DGFZ;
3. Overzicht maatregelen pakket BP 2021 en FVW 2022
4. Embargo-regeling;
5. Fiche bouwstenen

buiten verzoek

buiten verzoek

Gevraagd is naar de opbrengst van het niet verlagen van het Vpb-tarief van 25% naar 21,7% in 2021. Dit levert €2,4 mld op. Het niet verlagen van het lage vpb-tarief van 16,5% naar 15% in 2021 levert €386 mln op.

buiten verzoek

Dank. Paar ding:

- Ik heb de Boer gebeld en aangegeven dat zijn notitie, hoewel gewaardeerd, inhoudelijk op diverse punten veel te rooskleurig is. Ook aangegeven dat we hieraan aandacht over deze feitenbasis verder kunnen praten. Wie van dat wilt zijn?*
 - Ik vermoed dat bij Vrijbrief morgen aangegeven wordt dat CC notitie aan hen.*
- Appreciatie non-paper fiscale ondernemersomgeving*

TER INFORMATIE
Aan
de minister

Directie Algemene
Financiële en Economische
Politiek

Inlichtingen

10.2.e

T 070 10.2.e

F 070 10.2.e

10.2.e@minfin.nl
www.minfin.nl

Direct contact

10.2.e

notitie

Aanleiding

U heeft verzocht om een appreciatie van een non-paper dat u ontving n.a.v. uw bespreking met werkgeversorganisaties op 28 januari jl. Deze notitie bevat een samenvatting en duiding bij de gepresenteerde voorstellen.

Kern

- De ontvangen non-paper doet voorstellen op vier hoofdterreinen: 1) buiten verzoek (ODE); 3) Positie familiebedrijven (o.a. Box 2 en bedrijfopvolgingsregeling); 4) Innovatiebox en (stabiele) VPB-tarieven. In onderstaande tabel vindt u een korte uitwerking en appreciatie. In de toelichting gaan wij in detail op de voorstellen in.
- De maatregelen die in het non-paper worden voorgesteld worden gedekt met een beperkt hoger Vpb-tarief van 22% (nu 21,7%). Uit de opbrengst daarvan wordt de aftrek liquidatieverliezen zeer beperkt ingeperkt, komt het tarief in de innovatiebox in 2021 op 7,5% (nu voorzien op 9%) en wordt het tarief in Box2 verlaagd. Wij hebben grote twijfels bij de geraamde kosten van deze maatregelen. We vermoeden dat de verlaging van het Box2 tarief niet is meegenomen en schatten in dat de voorgestelde beperkingen van de liquidatieverliesregeling slechts een lage opbrengst kennen.
- Het non-paper stelt niet te willen 'overvragen' in maatregelen voor het bedrijfsleven en is niet blind voor de extra fiscale aandacht die lagere en middeninkomens verdienen. Daarbij pleit het non-paper in algemene zin voor een lagere marginale wig zonder dit te concretiseren.

Datum
10 februari 2020

Notitienummer
2020-0000030982

Auteur

10.2.e

Van
AFEP / Collectieve Sector

Kopie aan

Bijlagen
1. Non-Paper

Overzichtstabel maatregelen

Voorstel	Appreciatie
Aanpassing liquidatieverliesregeling - Liquidatieverliezen voor een langere periode dan nu gebruikelijk neerwaarts te corrigeren met eerdere dividenduitkeringen. - De voortwenteling in de tijd te beperken met verplichte verliesneming na 3 jaar. - Geen geografische beperking tot EU/EER; is onwenselijk gezien groeivermogen buiten de EU stelt paper.	Bestaande drempel staat toe om liquidatieverlies onder € 5 miljoen in aanmerking te nemen. Door deze drempel wordt vrijwel het gehele MKB niet door de maatregel t.a.v. liquidatieverliesrekening geraakt (i.t.t. wat non-paper stelt). Daarnaast kan niet gesteld worden dat Nederland met de aanpassing internationaal uit de pas zal lopen. Onder andere DUI, FRA en VS kennen een regeling die in veel opzichte beperkter is dan de Nederlandse regeling (ook na aanpassing) of hebben geen soortgelijke regeling.

Voorstel	Appreciatie
buiten verzoek	
buiten verzoek	
	dit effect.
Verbetering positie familiebedrijven - Minder verhogen van Box2 tarief i.v.m. lagere verlaging Vpb-tarief. - Versoepelen van excessief lenen door een overgangsrecht van 5 jaar voor hypotheekleningen - Geen versoering BOR	- Bij een lagere verlaging van het hoge Vpb-tarief is er geen aanleiding om het box 2 tarief minder te verhogen. Het box 2 tarief wordt in 2021 (en eerder in 2020) al minder verhoogd dan in het RA. Het lage Vpb tarief wordt juist sterker verlaagd dan bij Regeerakkoord beoogd (naar 15% in 2021). Vanuit dit oogpunt bezien - en gezien dat in het verleden de koppeling geheel is losgelaten ten gunste van dga's - lijkt het eerder logisch het box 2 tarief verder te verhogen dan te verlagen. - Er is geen aanleiding om de wet excessief lenen verder te versoepelen. De genomen maatregel betreft alleen leningen boven de €500.000 waarbij de leningen t.b.v. van de eigen woning reeds in zijn geheel zijn uitgezonderd van de regeling. - De doelmatigheid van de BOR wordt regelmatig ter discussie gesteld omdat het een zeer ruime regeling is. Er ligt overigens geen voorstel van dit kabinet om de BOR te versoeren.
Innovatiebox en Vpb-tarieven - Tarief innovatiebox op 7,5% houden in 2021. Tarief innovatiebox (nu 7% in 2021 9%) en reguliere winstbelasting groeien naar elkaar toe en dat is geen goede zaak. - Stabiele Vpb-tarieven. Stabiele verhouding van 7,5% - 15% en 22% vastleggen.	- Innovatie box moet in samenhang worden gezien met de WBSO in de loonbelasting. WBSO is effectiever instrument voor stimuleren onderzoek. - Onzekerheid over tarieven heeft een negatief effect op investeringen en kan het beste zoveel mogelijk voorkomen worden. Het voorstel is niet budgetneutraal

Toelichting

buiten verzoek

buiten verzoek

buiten verzoek

buiten verzoek

buiten verzoek

3. Verbetering positie familiebedrijven.

Box 2 tarief

- Het non-paper relateert de verlaging van het hoge Vpb-tarief aan de hoogte van het box 2-tarief. Het non-paper concludeert dat bij een mindere verlaging van het hoge tarief een mindere verhoging van het box 2 tarief hoort dan nu is beoogd.
- Daarnaast wordt een versoepeling van de wet excessief lenen voorgesteld, door een overgangsrecht van 5 jaar in te bouwen voor leningen waarbij hypothecaire zekerheden zijn gesteld t.b.v. de bv.
- In het non-paper wordt de link gelegd tussen het hoge Vpb-tarief en het box 2 tarief. Vanuit een globaal evenwicht bezien is er een sterke relatie tussen het Vpb en het box 2 tarief. Dus bij een Vpb verlaging hoort dan een box 2 verhoging. Dit geldt met name voor het lage Vpb tarief. Circa 90% van de DGA's heeft een winst tot 200.000 euro en valt daarmee geheel onder het lage tarief. Nu zijn de Vpb tarieven sinds begin deze eeuw fors verlaagd, maar is het box 2 tarief sinds de invoering tm 2019 onveranderd gebleven. Ergo, de wisselwerking tussen Vpb tarief en box 2 is lange tijd niet toegepast zodat de marginale druk van dga's steeds verder is verlaagd t.o.v. die van werknemers. Dit kabinet koppelt voor het eerst een verhoging van het box 2 tarief aan verlaging van de Vpb tarieven
- Bij een wat mindere verlaging van het hoge Vpb tarief dan bij BP2020 voorzien zoals wordt voorgesteld in het non-paper is er dan geen aanleiding om het box 2 tarief dan ook minder te verhogen. Het box 2 tarief wordt in 2021 (en eerder in 2020) al minder verhoogd dan in het RA. Het lage Vpb tarief wordt juist sterker verlaagd dan bij Regeerakkoord beoogd (naar 15% in 2021). Vanuit dit oogpunt bezien - en gezien dat in het verleden de koppeling geheel is losgelaten ten gunste van dga's - lijkt het eerder logisch het box 2 tarief verder te verhogen dan te verlagen.
- Er is geen aanleiding om de wet excessief lenen verder te versoepelen. De maatregel betreft alleen leningen boven de €500.000 waarbij de leningen t.b.v. van de eigen woning in zijn geheel is uitgezonderd van de regeling. Dit laatste betrof een versoepeling van de oorspronkelijke regeling bij BP2019 (van de 55 miljard aan leningen wordt nu slechts 25 miljard aan leningen bij de maatregel betrokken). Daarnaast is de regeling al in 2018 aangekondigd, terwijl deze niet eerder dan per 2022 ingaat en het eerste peilmoment van de leningen niet eerder is dan 31 december 2022. Hiermee is voldoende tijd om zich voor te bereiden op de nieuwe maatregel.

BOR

- Het non-paper betreft de schenk- en erfbelasting bij de fiscale positie van familiebedrijven. Specifiek vraagt het aandacht voor de BOR – die regelt dat

bij schenking/erving van ondernemingsvermogen niet of nauwelijks sprake is van schenk- of erfbelasting.

- Het non-paper merkt op dat de BOR ter discussie staat omdat deze te ruim zou zijn. Het non-paper geeft aan dat de BOR in internationaal opzicht niet te ruim is. Andere landen om ons heen kennen ook een dergelijke regeling en NL behoort niet tot de ruimste.
- Het is feitelijk juist dat de belasting bij schenking en erving van een onderneming in Nederland in internationaal perspectief niet laag is. Dit komt omdat andere landen ook een soort BOR kennen, dan wel überhaupt geen schenk- en erfbelasting (meer) heffen. Goed te weten is dat NL destijds een van de eerste landen was met een ruime regeling voor bedrijfsopvolging in de schenk- en erfbelasting. Daarna volgden landen om ons heen.
- Dit wil echter niet zeggen dat de BOR een doelmatige fiscale regeling is. Het doel van de BOR is te voorkomen dat continuïteit van de onderneming in gevaar komt door acute belastingheffing bij overdracht. De huidige regeling voorziet er in dat de eerste miljoen 100% is vrijgesteld en al het ondernemingsvermogen daarboven voor 83%. Er is geen economische onderbouwing voor een dergelijke ruime vrijstelling. Een (ruime) betalingsregeling sluit beter aan bij dit probleem.
- Vermoedelijk is een groot deel van de vrijstelling niet doelmatig. Zo heeft onderzoek aangetoond dat in 70% van de erfenissen de S&E-belasting over ondernemingsvermogen prima kon worden betaald uit de rest van de erfenis. De BOR wordt ook bediscussieerd vanwege de ongelijkheid van de omvang van de vrijstelling ten opzichte van reguliere schenkingen en erfenissen die wel volledig belast worden (boven de standaard drempels). En op de rol die de BOR speelt bij (erfelijke) vermogensongelijkheid. Omdat de BOR geen plafond kent profiteren met name zeer vermogenden van de regeling: circa 2% van de overdrachten gebruiken 40% van de totale belastingderving die met de BOR gepaard gaat.
- De onbeperkte vrijstelling heeft een groot fiscaal belang voor betrokkenen. Er is dus een sterke prikkel om vermogen als ondernemingsvermogen voor te doen. Dit leidt ook tot veel vooroverleg met de Belastingdienst en groot capaciteitsbeslag.

4. Innovatiebox en Vpb-tarieven

- In het non-paper wordt gesteld dat het kleinere verschil tussen de belastingdruk op winst uit innovatie (nu 7%, vanaf 2021 9%) en overige winsten een slechte zaak is. Daarnaast wordt benadrukt dat onzekerheid over de Vpb-tarieven onwenselijk is.
- De innovatiebox heeft een tweeledige doelstelling: er wordt beoogd i. het investerings- en vestigingsklimaat voor innovatieve bedrijven te verbeteren en ii. onderzoeks- en ontwikkelingswerk in Nederland te bevorderen. Innovatie wordt daarnaast bevorderd door de afdrachtvermindering in de loonbelasting voor speur- en ontwikkelingswerk (WBSO). Beide maatregelen in combinatie vormen een totaalpakket waarmee het vestigingsklimaat voor innovatieve ondernemingen in Nederland wordt gestimuleerd. De maatregelen moeten dan ook in samenhang worden gezien.
- Uit de evaluatie van de innovatiebox uit 2016 blijkt dat vooral voor de eerste doelstelling de innovatiebox een goed instrument is, de WBSO is bijvoorbeeld effectiever als het gaat om R&D bevorderen. De volgende evaluatie van de innovatiebox staat gepland voor 2021.
- De verhoging van het innovatieboxtarief maakt Nederland minder aantrekkelijk voor innovatieve investeringen, waar tegenover staat dat bedrijven profiteren van de hiermee beoogde financiering van de Vpb-tariefsverlaging. Het optimale innovatieboxtarief is niet vast te stellen, maar met een tarief van 9% valt Nederland internationaal nog niet uit de toon.

- Wat betreft de onzekerheid over de Vpb-tarieven wordt in het non-paper een terecht punt gemaakt: onzekerheid heeft een negatief effect op investeringen en kan het beste zoveel mogelijk voorkomen worden.

Ministerie van Financiën

vb 13/3-14.00 uur
13/3-14.30 uur
18/3-14.00 uur

TER BESPREKING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscal

10.2.e

ingdienst

**Directie Algemene Fiscale
Politiek**

Inlichtingen

10.2.e

T 070- 10.2.e

10.2.e @minfin.nl
www.minfin.nl

Datum

9 maart 2020

Notitienummer

2020-0000050186

Auteur

10.2.e

Van

10.2.e

Kopie aan

Bijlagen

4

notitie

Vorbereidingsnotitie gesprek

10.2.e

10.2.e (VNO-NCW)

gesprek heeft
met plaatsgevonden

van Lokone

Notitie

Aanleiding

Op woensdag 18 maart heeft u een gesprek met

10.2.e

10.2.e

VNO-NCW naar aanleiding van de

Catshuissessie over familiebedrijven van 19 februari jl. Op vrijdag 13 maart vindt de voorbespreking plaats. In deze notitie vindt u enkele spreekpunten voor de onderwerpen die tijdens het gesprek aan de orde kunnen komen. De nadruk zal waarschijnlijk liggen op de punten die spelen op nationaal niveau (1-7).

Nationaal

buiten verzoek

4. Tariefsverlaging vennootschapsbelasting

buiten verzoek

4. **Tariefverlaging vennootschapsbelasting**

- Bij het Belastingplan 2020 is het hoge tarief in de vennootschapsbelasting in 2020 niet verlaagd van 25% naar 22,55%, zoals eerder was aangekondigd.
- Bij Belastingplan 2020 is wel een tariefverlaging vanaf 2021 voorzien naar 21,7%.
- VNO-NCW kan opbrengen dat de tariefverlaging vanaf 2021 belangrijk is voor het ondernemingsklimaat.
- U kunt aangeven dat het vestigingsklimaat een de beleidsprioriteiten van dit kabinet is. Daarom heeft het kabinet besloten het Vpb-tarief te verlagen naar 21,7%.
- U kunt aangeven dat het kabinet actief inzet op een consensus voor internationale maatregelen. Internationale afspraken over een minimumniveau aan belastingheffing kunnen bijdragen aan de relatieve positie en de aantrekkelijkheid van het Nederlandse vestigingsklimaat voor het reële bedrijfsleven. *(zie ook punt 8 van de agenda)*
- U kunt aangeven dat het lage tarief in de vennootschapsbelasting (voor winsten tot en met €200.000) in 2020 is verlaagd van 19% naar 16,5%, en vanaf 2021 naar 15%, wat gunstig is voor het MKB.
- U kunt aangeven dat het vestigingsklimaat bovendien uit méér bestaat dan uitsluitend het belastingstelsel. Het gaat om bijvoorbeeld de (digitale) infrastructuur, het opleidingsniveau van de beroepsbevolking, de locatie en ligging, beschikbare en betaalbare grond en elektriciteit, het innovatie-ecosysteem, voorspelbare wet- en regelgeving en de algehele kwaliteit van leven. Het Nederlands vestigingsklimaat is in de breedte aantrekkelijk. Internationale ranglijsten wijzen dat ook uit:

Overzicht van Nederlandse positie in ranglijsten over innovatie- en concurrentiekracht

Ranglijst	2018	2019
GCI (WEF)	6	4
Productiviteit (Conf Board)	6	7
World Competitiveness Scoreboard (IMD)	4	6
Global Talent Competitiveness Index	9	6
National Entrepreneurship Context Index (NECI)	-	3
European Innovation Scoreboard (EC)	4	4
de Global Innovation index (Cornell University e.a.)	2	4

buiten verzoek

TER INFORMATIE

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de minister

19c2.14/5

notitie

Vervolnotitie fiscale maatregelen structurele
hervormingen

Aanleiding

In de notitie van vrijdag 8 mei jl. hebben we aangekondigd dat uw vragen over de ondernemersfaciliteiten en over het al dan niet dekken van een incidenteel tekort in het inkomstenkader in een vervolnotitie worden behandeld. In deze notitie worden uw vragen beantwoord.

Toelichting

Deze toelichting bestaat uit twee delen. In het eerste deel wordt er ingegaan op uw vragen over de ondernemersfaciliteiten. In het tweede deel komt het al dan niet dekken van een incidenteel tekort in het inkomstenkader aan de orde.

1) Ondernemersfaciliteiten

De ondernemersfaciliteiten worden aan de hand van de volgende blokjes behandeld:

- A. Belang globaal evenwicht werknemers in loondienst, ondernemers voor de inkomstenbelasting en directeur-grotoaandeelhouders

buiten verzoek

- o MKB-Winstvrijstelling

buiten verzoek

- Aanpassing behandeling DGA's

buiten verzoek

A) Belang globaal evenwicht werknemers in loondienst, ondernemers voor de inkomstenbelasting en directeur-grotoaandeelhouders

- Een belangrijke aanbeveling van de Commissie Regulering van Werk en van het bouwstenenrapport is het nastreven van een globaal evenwicht tussen werknemers in loondienst, ondernemers voor de inkomstenbelasting (IB-

**Directie Directe
Belastingen**

Inlichtingen

10.2.e

T 070-

10.2.e

F 070-

10.2.e@minfin.nl

www.minfin.nl

Direct contact

10.2.e

Datum

11 mei 2020

Notitienummer

2020-000089778

M 06

10.2.e

Auteur

10.2.e

Kopie aan

De minister

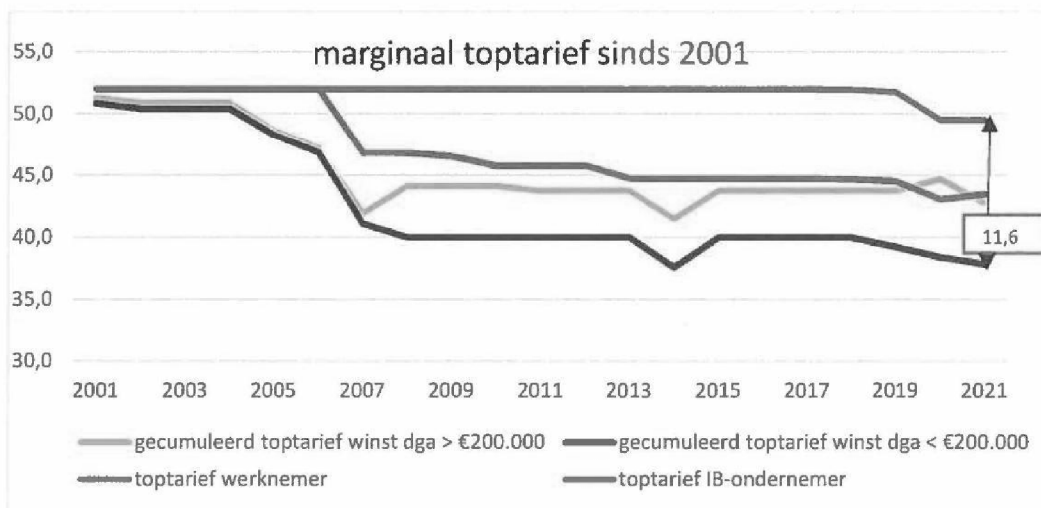
De staatssecretaris van

Financiën – Toeslagen en

Douane

- ondernemers) en directeur-grotaandeelhouders (dga's). Daarbij is van belang dat de belastingdruk tussen deze groepen niet teveel uit elkaar loopt.
- Indien belastingtarieven sterk afwijken werkt dit fiscaal gedreven rechtsvormkeuzes en inkomensschuiven in de hand, wat ook blijkt uit de internationale economische literatuur. Voor het globaal evenwicht kijken we zowel naar de gemiddelde belastingdruk (waar vooral de zelfstandigenaftrek leidt tot een groot verschil) als naar de marginale belastingdruk (volgende bullet).
 - Bij de wijziging van het inkomstenbelastingstelsel in 2001 was in Nederland sprake van een globaal evenwicht, waarbij het marginaal toptarief van een werknemer, IB-ondernemer en een dga vrijwel gelijk aan elkaar was (zie onderstaande figuur 1). In de jaren daarna is dit globale evenwicht steeds verder losgelaten: bij de IB-ondernemers door het uitbreiden van de ondernemingsfaciliteiten (met name de MKB-winstvrijstelling), bij de dga's door het steeds verder verlagen van de vennootschapsbelasting (Vpb)-tarieven met een beperkte verhoging van het box 2-tarief.
 - Hierdoor is momenteel de marginale belastingdruk van de IB-ondernemer en het kapitaalinkomen van de dga aanzienlijk lager dan dat van de werknemer, wat fiscaal gedreven rechtsvormkeuzes en inkomensschuiven in de hand werkt.¹ Dit werkt economisch verstorend.
 - Bij hervormingen van de ondernemersfaciliteiten is het daarom van belang oog te hebben voor het evenwicht tussen de werknemers, IB-ondernemers en dga's. Indien de ondernemersfaciliteiten van de IB-ondernemer sterk worden beperkt, is het ook van belang te kijken naar de huidige gunstige fiscale behandeling van de dga voor wat betreft zijn kapitaalinkomen.

Figuur 1: Ontwikkeling toptarief box 1, toptarief IB-ondernemer, en het gecumuleerde Vpb + box 2-tarief voor kapitaalinkomen dga < € 200.000 en > € 200.000

buiten verzoek

buiten verzoek

MKB-Winstvrijstelling

- Het toptarief van een werknemer in box 1 is 49,50% in 2023. Met de MKB-winstvrijstelling is het effectieve⁴ toptarief van een IB-ondernemer 44,31%.⁵ Hierdoor kunnen IB-ondernemers bij een gelijk netto inkomen voor een lagere prijs werken en/of houden zij bij gelijke kosten voor de opdrachtgever een hoger netto inkomen over. Door afschaffing van de MKB-winstvrijstelling worden de twee toptarieven op gelijk niveau gebracht.

①

buiten verzoek

buiten verzoek

Aanpassing behandeling DGA's

- Het afschaffen van de ondernemersfaciliteiten van IB-ondernemers kan onderdeel zijn van maatregelen om IB-ondernemers in meer gelijke mate te belasten als werknemers.
- De verschillen in belastingdruk tussen IB-ondernemers en dga's lopen hierdoor echter weer verder uiteen, met een fiscaal aanzuigende werking naar de bv tot gevolg, ook voor zzp'ers. Het is prima als mensen een bv oprichten, maar dit zou niet fiscaal gemotiveerd moeten zijn. Ook hier zou de aard van

⁹ Opbrengst berekend voor de situatie waarin eerst de MKB-winstvrijstelling is afgeschaft en vervolgens de kleinere ondernemersfaciliteiten afgeschaft worden.

¹⁰ Voor het afschaffen van de FOR is een nadere raming nodig. € 80 miljoen is een indicatie van de structurele opbrengst. Naar verwachting is de opbrengst in de eerste jaren hoger.

¹¹ Overigens is het advies van de Commissie Regulering van Werk geen aanleiding om deze af te schaffen; eerder juist om deze te intensiveren vanuit de gedachte dat deze fiscale stimulans alleen terecht komt bij ondernemers die investeren.

¹² Zie ook Ombulgings- en intensiveringslijst 2017.

de activiteiten bepalend moeten zijn voor de rechtsvorm (en niet de regulering). Vanuit dit oogpunt is het ook economisch wenselijk om de fiscale bevoordeling van de dga's te beperken.

- Voorbeelden om deze problematiek aan te pakken (die tevens onderdeel uitmaken van bouwstenen box 2 en in lijn zijn met het advies van de Commissie Regulering van Werk), zijn:
 - Het afschaffen van de doelmatigheidsmarge in de gebruikelijkloonregeling. Dit verkleint het voordeel voor de dga zorgt voor (meer) neutraliteit in het belastingstelsel. Een groter deel van het inkomen valt onder de progressieve heffing van box 1.
 - Afschaffen lage tarief in de Vpb. De Vpb kent sinds 1 januari 2000 een tariefopstapje. Dat betekent dat voor lagere belastbare winstbedragen een verlaagd tarief geldt. Aangezien 90% van de dga's enkel onder het lage tarief valt, zou het voor het herstel van het globale evenwicht helpen als het lage Vpb-tarief wordt afgeschaft. Er is ook geen economische rationale voor een lager Vpb-tarief.
 - Het afschaffen van het lage Vpb-tarief kan politiek gevoelig liggen. Een alternatief dat politiek mogelijk meer kans van slagen heeft is het verkorten van de eerste schijf van de Vpb. Een verkorting van de schijfgrens van € 200.000 naar € 100.000 draagt bij aan het verbeteren van het globaal evenwicht tussen dga's en werknemers en levert structureel circa € 500 mln op. Daarnaast kan gedacht worden aan een verhoging van het tarief in box 2.
 - Verlagen van de schuldengrens in het wetsvoorstel excessief lenen bij eigen vennootschap. De mogelijkheid tot het lenen vanuit de eigen bv aan zichzelf werkt fiscaal gedreven belastinguitstel in de hand. In het wetsvoorstel excessief lenen wordt beoogd dat tegen te gaan door schulden bij de eigen vennootschap te belasten met box 2-heffing voor het gedeelte dat € 500.000 overstijgt. De eigenwoningschuld (EWS) is daarbij uitgezonderd. Hoewel dit een wenselijke eerste stap is, zou het vanuit het perspectief van belastinguitstel tegen gaan wenselijk zijn om lenen vanuit de eigen bv verder te beperken. Deze grens kan (inclusief EWS) bijvoorbeeld worden verlaagd tot maximaal € 17.500 om uitstel van belastingheffing in box 2 tegen te gaan.
 - Afschaffing of versoberen van de doorschuifregelingen voor het aanmerkelijk belang in de inkomstenbelasting voor vererving en schenking en afschaffen of versoberen van de bedrijfsopvolgingsregelingen in de schenk- en erfbelasting.

buiten verzoek

buiten verzoek

Bij mijn punten ①-④ heb ik een positieve grondhouding, maar wil ik graag beter begrijpen wat de impact is voor ondernemers, en of er bv specifieke groepen ondernemers extra afhankelijk zijn van de faciliteiten... Dat geeft meer inzicht in 1) redefiniteit, 2) pad, 3) mogelijke haalbaarheid.

buiten verzoek

Verlaging van het vennootschapsbelastingtarief

- Een eerdere politieke afweging heeft vorig jaar (tijdens de augustusbesluitvorming) geresulteerd in uitstel van de verlaging van het hoge tarief in de vennootschapsbelasting. De opbrengsten zijn toen niet binnen het vpb-domein ingezet, maar gebruikt voor de lastenverlichting van burgers. In 2021 daalt het naar 21,7%. Het lage tarief op winsten tot en met € 200.000 daalt in 2020 wel verder (van 19% naar 16,5%).

buiten verzoek

Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

De leden van de Ministerraad

**Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek**

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen

10.2.e

10.2.e@minfin.nl
www.minfin.nl

Datum 27 augustus 2020
Betreft Augustusbrief 2020

Ons kenmerk
2020-0000160469

Uw brief (kenmerk)

Beste collega's,

De Augustusbrief gaat in op de budgettaire ontwikkelingen van de begroting sinds de Julibrief en geeft een overzicht van de totale budgettaire besluitvorming over de begroting 2021, het herstellepakket en flankerend beleid. Als bijlagen zijn bij deze brief opgenomen (1) de toelichting op het inkomstenkader en (2) de generale staat.

Deze brief gaat achtereenvolgens in op het economische beeld (paragraaf 2), de ontwikkeling van de overheidsfinanciën (paragraaf 3), het inkomstenkader en de koopkracht (paragraaf 4), de uitgaven (paragraaf 5), het steun en herstellepakket en overige noodmaatregelen (paragraaf 6), het aanvullende augustuspakket (paragraaf 7) en tot slot het versnellen van investeringen en het groeifonds (paragraaf 8).

buiten verzoek

buiten verzoek

- o Verlaagde percentages belastingrente. De belastingrente zal per 1 oktober 2020 weer worden verhoogd tot het oorspronkelijke niveau van 4 procent. De belastingrente voor de vennootschapsbelasting zal per 1 oktober 2020 ook weer worden verhoogd tot het niveau van 4 procent. Dit is lager dan het percentage van 8 procent wat gold vóór het noodpakket. Deze verlaging geldt tot en met 31 december 2021. Belastingrente wordt – kort gezegd – in rekening gebracht als een aanslag door toedoen van de ondernemer te laat kan worden vastgesteld of als in de aanslag wordt afgeweken van de aangifte.

**Directie Algemene
Financiële en Economische
Politiek**

Ons kenmerk
2020-0000160469

buiten verzoek

	totaal	-0,15	-2,10	0,25	0,53	0,65
--	--------	-------	-------	------	------	------

A	In €mld, - is lastenverlichting/uitgavenintensivering	2020	2021	2022	2023	Struc
15	Bevriezen tarieven in de Vpb (tarieven blijven 16,5 en 25%)		3,3	3,3	3,3	3,3
	totaal opbrengst vpb tarieven bevroren		3,3	3,3	3,3	3,3
16	vpb laag verlagen met 1,5%-punt naar 15%		-0,43	-0,43	-0,43	-0,43
17	verlengen vpb eerste schijf structureel met circa 200.000 vanaf 2022 (circa 50.000 in 2021)		-0,26	-0,87	-0,87	-0,87

buiten verzoek

buiten verzoek

15 Bevroren tarieven in de Vpb (tarieven blijven 16,5 en 25 procent)

Het lage vpb tarief is in 2020 verlaagd van 19 naar 16,5 procent en het hoge tarief op 25 procent gebleven. In 2021 is een verlaging van het hoge vpb tarief van 25 naar 21,7 procent en van het lage vpb tarief van 16,5 naar 15 procent voorzien.

16 vpb laag verlagen met 1,5 procentpunt naar 15 procent

Het lage Vpb tarief wordt structureel van 16,5 naar 15 procent verlaagd.

17 verlengen vpb eerste schijf structureel met circa 200.000 euro vanaf 2022 (circa 50.000 euro in 2021)

De eerste schijf van de vpb wordt structureel verlengd met 50.000 euro in 2021 en circa 200.000 euro vanaf 2022.

18a Intensiveren scale-ups conform plan EZK

Dit betreft het inrichten van een nationale scale-up faciliteit met Europese en nationale middelen en bijdragen van private investeerders.

buiten verzoek

TER INFORMATIE

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

**Directie Algemene Fiscale
Politiek**

Inlichtingen

10.2.e

T 070-

F 070-

10.2.e

10.2.e@minfin.nl

www.minfin.nl

Datum

26 april 2021

Notitienummer

2021-0000082615

Auteur

10.2.e

Van

Kopie aan

notitie

Rapport IMF onderzoek naar Nederlands belastingstelsel

Aanleiding

Het IMF heeft een artikel-IV onderzoek over belastingen op kapitaalinkomen in Nederland uitgevoerd in de afgelopen maand en heeft daarvoor een concept-rapport toegestuurd.

U zou op 29 april een gesprek hebben met 10.2.e over dit onderzoek, maar dat is helaas uitgesteld naar medio mei. Met deze notitie willen we u alvast informeren over de belangrijkste resultaten.

Kern

- Het IMF heeft een conceptrapport geschreven waarin ook erkenning wordt gegeven dat NL daadwerkelijk maatregelen neemt tegen belastingontwijking en zich hieraan gecommitteerd acht.
- De adviezen zijn een goede combinatie van een helder redeneerkader met praktische beleidsaanbevelingen.
- Er zijn geen fundamentele punten waar wij moeite mee hebben in het rapport.
- Een exemplaar is bij deze notitie gevoegd. De huidige versie is een draft versie. Op dit moment wordt door het IMF-commentaar/suggesties verzameld bij verschillende partijen (waaronder MinFin). Zodra die allemaal binnen zijn, zal het IMF dit verwerken en het paper publiceren. Waarschijnlijk zal dat in mei gebeuren.

Samenvatting en conclusies artikel IV-onderzoek 'Capital Income Taxation in the Netherlands'.

-

-

-

-

buiten verzoek

Corporate income tax evasion and avoidance

-

-

-

-

buiten verzoek

International reform proposals and the impact on the Netherlands

-

buiten verzoek

-

-

-

buiten verzoek

Interaction of corporate and personal capital income taxation.

- Bij het derde thema bespreekt het IMF het belasten van kapitaalinkomen in NL. Het concludeert dat er veel regimes in NL (vpb, box 1, box 2 en box 3) zijn om kapitaal (vermogen, ondernemingswinsten van zelfstandigen en dga's, pensioen, eigen huis) te belasten. De verschillen in belastingheffing tussen de verschillende regimes zijn ook groot. Het IMF adviseert hierop een heldere visie te ontwikkelen zodat op basis van die visie hervormingen doorgevoerd kunnen worden.
- Met name bij dga's lopen de belastingtarieven van inkomen sterk uit elkaar (53).
- Meer concreet adviseert het IMF bij dga's (55):
 - o het lenen van de BV verder te beperken of af te schaffen. Er is geen reden dat dga's van hun eigen BV zouden moeten kunnen lenen.
 - o Het tariefopstapje in de vpb te verkleinen of af te schaffen. Door het lage tarief in de vpb worden vanaf volgend jaar de inkomsten tot een winst van 395.000 euro relatief erg laag belast. Het verschil tussen het algemene en verlaagde vpb-tarief is erg groot geworden. Vooral dga's/ab-houders profiteren hiervan. Dit beperkt verdere winstgroei en brengt fiscaal gedreven gedrag met zich mee zoals het opsplitsen van BV's. Met het afschaffen van het lage vpb-tarief zou het box 2 tarief verlaagd kunnen worden zodat daardoor de prikkel om winst in de bv niet uit te keren, kleiner wordt.

-

-

buiten verzoek

**TERSTOND
TER BESLISSING**

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingen

10.2.e

nota

Kamerbrief over toezeggingen gedaan n.a.v. mondelinge vragen van het lid Klaver (Groen Links) over vermeende belastingontwijking door Blackstone

**Directie Algemene
Fiscale Politiek**

Inlichtingen

10.2.e

M 06- 10.2.e

T 088- 10.2.e

10.2.e @minfin.nl

Direct contact

10.2.e

M 06- 10.2.e

Auteur

10.2.e

Datum

30 september 2021

Notanummer

2021-0000197186

Bijlagen

1. Kamerbrief over toezeggingen

Aanleiding

Tijdens het vragenuur van 28 september 2021 heeft u vijf toezeggingen gedaan aan de Tweede Kamer n.a.v. mondelinge vragen over vermeende belastingontwijking door het bedrijf Blackstone.

De Kamer heeft verzocht uiterlijk 30 september 2021 (**heden**) schriftelijk te reageren op de vragen die de Kamer tijdens het vragenuur heeft gesteld, opdat uw antwoorden meegenomen kunnen worden tijdens de Algemene Financiële Beschouwingen.

Beslispunt

Bent u akkoord met verzending van bijgevoegde Kamerbrief?

Indien u akkoord bent, adviseren wij u de Kamerbrief te ondertekenen.

Kern

- De Kamerbrief adresseert de vijf toezeggingen die u tijdens het vragenuur van 28 september heeft gedaan.
- De brief doet drie van de vijf toezeggingen gestand:
 - Uw toezegging uit te zoeken welke rulings er zijn afgegeven aan instellingen zoals Blackstone (antwoord: dat is niet te achterhalen, de Belastingdienst houdt niet systematisch bij hoeveel rulings zijn afgegeven aan beleggingsinstellingen of betrekking hebben op vastgoedinvesteringen).
 - Uw toezegging uit te zoeken of de inhoud van de ruling van Blackstone, of van rulings van individuele bedrijven in het algemeen, openbaar kan worden gemaakt (antwoord: nee, rulings kunnen niet openbaar gemaakt worden. In tegenstelling tot wat Klaver zei zijn andere rulings ook niet openbaar).
 - Uw toezegging te kijken naar een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen (antwoord: verwijzing naar het onderzoek hierover dat al naar de Kamer is verstuurd, en naar de aanscherping van de earningsstrippingmaatregel conform de motie Hermans).

- Voor de laatste twee toezeggingen verwijst de brief naar de toezegging die u al deed tijdens het vragenuur, namelijk vermelden dat u daar later op terugkomt:
 - Wat we kunnen doen aan het risico van het 'opknippen van bv's' in de earningsstrippingmaatregel: dat zullen we beschrijven we in de nota van wijziging bij het BP 2022.
 - Onderzoek naar beleggingsinstellingen: komt in Q1 van 2022.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Quickscans amendementen pakket Belastingplan 2021

De Belastingdienst heeft de ingediende amendementen met een quickscan beoordeeld, waar mogelijk mede op basis van de eerder met uw Kamer gedeelde parameterbrief (Bijlage bij *Kamerstukken II*, 2020-2021, 35572, nr. 5). De uitkomsten van deze beoordeling zijn weergegeven in onderstaand overzicht. Op grond van de opgedane ervaringen zijn voor een aantal veel voorkomende situaties standaardbeoordelingen uitgewerkt. Deze zijn aan het begin van het overzicht opgenomen. Waar in een amendement zo'n standaardsituatie aan de orde is, wordt in de quickscan naar de standaardbeoordeling verwezen.

Amendementen kunnen leiden tot extra uitvoeringskosten (inclusief eventuele extra personele capaciteit) bij de Belastingdienst waarvoor niet in dekking is voorzien. De uitvoeringskosten van aangenomen amendementen moeten worden opgevangen binnen begrotingshoofdstuk IX. Eventuele herprioritering van de beschikbare capaciteit zal plaatsvinden in overleg met de opdrachtgevers van de Belastingdienst.

Volledigheidshalve wordt hier opgemerkt dat het uiteindelijke effect voor de uitvoering mede afhankelijk is van de samenloop die kan ontstaan tussen aangenomen amendementen en nota's van wijziging die nog worden ingediend. Zo kunnen tariefsaanpassingen elkaar bijvoorbeeld gedeeltelijk uitdoven, of juist versterken. Dit geldt ook voor de inpasbaarheid van amendementen met een stapeling in capaciteitsbeslag. Bij het opstellen van de quickscan kunnen dat soort effecten niet in de weging worden betrokken, omdat op dat moment nog niet bekend is welke amendementen zullen worden aangenomen. Voor de aangenomen amendementen zal de Belastingdienst een uitvoeringstoets opstellen.

buiten verzoek

buiten verzoek

35572, nr. 41
Beckerman en Alkaya
(wijziging van de schijflengte
voor het lage
vennootschapsbelastingtarief)

*Het verlagen van de schijfgrenzen van het lage tarief van de vennootschapsbelasting in 2021
leidt tot standaardsituatie 1.*

Uitvoerbaar per: 1 januari 2021,
indien uiterlijk 1 december 2020
bekend.

buiten verzoek

Verhogen tarieven Vpb / verkorten schijven Vpb

Contactpersonen: 10.2.e 10.2.e 10.2.e

Beschrijving van de maatregel

Door een verhoging van de tarieven (huidig: 15% bij een belastbaar bedrag tot en met € 245.000 en 25% voor meer dan € 245.000) in de vennootschapsbelasting worden winsten van ondernemingen zwaarder belast. Door een verkorting van de schijflengte (huidig € 245.000, per 2022 € 395.000) worden (hogere) winsten voor een groter deel tegen het hogere Vpb-tarief belast (steilere progressie).

Achtergrond/Rationale

Winsten die zijn behaald tijdens het zwaartepunt van de coronacrisis in 2020 worden hiermee niet additioneel of zwaarder belast (aangezien dit niet met terugwerkende kracht kan worden ingevoerd).

Naar mate het verschil tussen het lage Vpb-tarief en het hoge Vpb-tarief groter wordt, neemt de beloning van fiscaal gedreven planning toe. Hierdoor ontstaat fiscaal gedreven gedrag door bijvoorbeeld te splitsen of te ontvoegen uit een fiscale eenheid (meerdere vennootschappen die profiteren van het lage tarief). De verliesverrekening en regels

Een verhoging of aanpassing van de schijflengte zijn beperkte aanpassingen binnen het systeem van de vennootschapsbelasting, deze maatregelen zijn relatief eenvoudig en snel in te voeren.

Het progressiever maken van de Vpb kan beter door tarieven te verhogen dan de schijflengte aan te passen. Idealiter worden namelijk bedrijven belast met een hoog rendement op kapitaal in plaats van simpelweg een hoge winst (in absolute zin).

NB. Dit zou een structurele maatregel zijn. Het is niet wenselijk om in korte tijd parameters te verhogen en daarna weer te verlagen. NL is niet het enige land met deze maatregel: het VK verhoogt het Vpb-tarief eveneens (als 'solidariteitsheffing').

Economische Effecten

Een hoger Vpb-tarief heeft nadelige effecten op het vestigings- en investeringsklimaat van Nederland. Het verkorten van de schijfgrens heeft een soortgelijk (maar kleiner) effect.

Budgettair

PM

Uitvoeringsaspecten

Dit betreft een parameteraanpassing, eerst mogelijke inwerkingtreding is 1-1-2022.

Doenvermogen en gedragsinzichten (indien relevant)

Dergelijke maatregelen (tariefsverhoging of schijfverkortings) heeft impact op alle Vpb-plichtigen, die veelal worden bijgestaan door adviseurs. Bovendien betreffen de maatregelen slechts beperkte aanpassingen op de huidige tariefstructuur. De impact op het doenvermogen van deze ondernemers zal derhalve beperkt zijn.

Overig

In een verhoging van het Vpb-tarief dient de relatie met de aanmerkelijkbelanghouder in ogenschouw te worden genomen. In dit kader wordt verwezen naar fiche 3 uit het bouwstenenonderzoek.

Aanleiding

U (staatssecretaris) hebt op maandag 17/5 om 16.30 uur Nederlandse tijd een gesprek met 10.2.g 10.2.e van het IMF via Webex. Ambtelijke ondersteuning is beschikbaar bij dit gesprek.

Spreeklijn

- Met betrekking tot het onderzoek over belastingen kunt u de volgende spreeklijn aanhouden.
 - o U kunt dhr 10.2.e bedanken voor het mooie concept-rapport en de waardering uitspreken dat hiermee erkenning wordt gegeven dat NL daadwerkelijk maatregelen neemt tegen belastingontwijking en zich hieraan gecommitteerd acht.
 - o U kunt benadrukken dat dit commitment blijvend is.
 - o De adviezen zijn een goede combinatie van een helder redeneerkader met praktische beleidsaanbevelingen.
 - o Er zijn geen fundamentele punten waar NL moeite mee heeft in het rapport.

buiten verzoek

Samenvatting en conclusies tax-onderzoek 'Capital Income Taxation in the Netherlands'.

- Een exemplaar is bij de eerdere notitie gevoegd. De huidige versie is een draft versie. Op dit moment heeft het IMF commentaar/suggesties verzameld bij verschillende partijen (waaronder MinFin). Zodra die allemaal binnen zijn, zal het IMF dit verwerken en het paper publiceren. Waarschijnlijk zal dat eind mei of juni gebeuren.
- Voor het onderzoek heeft de IMF literatuuronderzoek gedaan en ongeveer 15 interviews gehouden met externen en MinFin-medewerkers. Het IMF verwijst alleen naar openbare bronnen in het rapport.
- Het onderzoek bevat 3 thema's.
 - o Corporate income tax evasion and avoidance
 - o International reform proposals and the impact on the Netherlands
 - o Interaction of corporate and personal income capital income taxation.
- De cijfers tussen haakjes hieronder refereren aan de paragraafnummers in het rapport zodat u de feitelijke tekst kunt bekijken.

buiten verzoek

buiten verzoek

buiten verzoek

buiten verzoek

buiten verzoek

Interaction of corporate and personal capital income taxation.

- Bij het derde thema bespreekt het IMF het belasten van kapitaalinkomen in NL. Het concludeert dat er veel regimes in NL (vpb, box 1, box 2 en box 3) zijn om kapitaal (vermogen, ondernemingswinsten van zelfstandigen en dga's, pensioen, eigen huis) te belasten. De verschillen in belastingheffing tussen de verschillende regimes zijn ook groot. Het IMF adviseert hierop een heldere visie te ontwikkelen zodat op basis van die visie hervormingen doorgevoerd kunnen worden.
- Met name bij dga's lopen de belastingtarieven van inkomen sterk uit elkaar (53).
- Meer concreet adviseert het IMF bij dga's (55):
 - o het lenen van de BV verder te beperken of af te schaffen. Er is geen reden dat dga's van hun eigen BV zouden moeten kunnen lenen.
 - o Het tariefopstapje in de vpb te verkleinen of af te schaffen. Door het lage tarief in de vpb worden vanaf volgend jaar de inkomsten tot een winst van 395.000 euro relatief erg laag belast. Het verschil tussen het algemene en verlaagde vpb-tarief is erg groot geworden. Vooral dga's/ab-houders profiteren hiervan. Dit beperkt verdere winstgroei en brengt fiscaal gedreven gedrag met zich mee zoals het opsplitsen van BV's. Met het afschaffen van het lage vpb-tarief zou het box 2 tarief verlaagd kunnen worden zodat daardoor de prikkel om winst in de bv niet uit te keren, kleiner wordt.

buiten verzoek

- Met betrekking tot de debt bias stelt het IMF dat die in NL aanwezig is en dat die in sommige gevallen versterkt wordt doordat er veel verschillende regimes aanwezig zijn om kapitaal te belasten. Het IMF geeft als opties om de debt bias te verkleinen:
 - o Het box 2 tarief te verlagen, wat gefinancierd kan worden het afschaffen van het tariefopstapje in de vpb (70).
 - o Een vermogensaftrek in te voeren (71). Het IMF adviseert hier echter mee te wachten
 - omdat andere aspecten van het belasten van kapitaal meer dringend hervormd moeten worden;
 - omdat op internationaal gebied er allerlei ontwikkelingen zijn. Als bijvoorbeeld Pillar 2 wordt ingevoerd, kan de werking van een vermogensaftrek teniet worden gedaan;
 - omdat als er binnen de EU een C(C)CTB komt, daarin een vermogensaftrek verwerkt kan worden.

buiten verzoek

buiten verzoek

Bijlage

(Effectieve) lastendruk voor bedrijven (Vpb)

- VNO-NCW benadrukt het belang van een competitief belastingstelsel om investering en innovatie aan te blijven trekken. Volgens VNO komt NL met de recente lastenverzwaringen op het EU gewogen gemiddelde uit. Met de lastenverzwaring van de APB komt NL er 2%-punt bovenuit.
- De cijfers komen van het huidige effectieve tarief komen van de OESO. Het effectieve tarief inclusief de lastenverzwaring is door VNO berekend. Hun aanpassing lijkt gedaan te zijn aan de hand van de geraamde budgettaire effecten van zowel de tariefsverhoging en aanpassing earningsstripping.
- U kunt zeggen dat de earningsstrippingmaatregel (waarop een deel van lastenverzwaring rust) slechts geldt voor een specifieke groep bedrijven. VNO-NCW geeft aan dat het 20% van de winst van 3.300 bedrijven raakt. Voor de bedrijven die hier niet onder vallen geldt dus een lager effectief tarief.
- De aanscherping van de earningsstrippingmaatregel is een manier om eigen vermogen en vreemd vermogen fiscaal gelijk te behandelen. Daarbij gaan we verder dat omringende landen. Idealiter wordt een meer gelijke fiscale behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen internationaal en geharmoniseerd bewerkstelligd.
- Op de korte termijn leidt dit tot een lastenverzwaring voor een specifieke groep bedrijven, maar op de (middel)lange termijn is het resultaat een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen. Dit beperkt de debt bias bij de financiering van een beperkt deel van de bedrijven (circa 3300 van de ruim 800.000 belastingplichtigen in de vennootschapsbelasting worden door de aanscherping geraakt) en vergroot de financiële weerbaarheid van een beperkt deel van het Nederlandse bedrijfsleven en de economische stabiliteit.
- Hoewel het hoge tarief in de vennootschapsbelasting is verhoogd van 25% naar 25,8% in 2022, is het tarief in de eerste schijf van de vennootschapsbelasting juist verlaagd van 16,5 naar 15% vanaf 2021. De eerste tariefschijf in de vpb is daarnaast verlengd van € 200.000 naar € 245.000 in 2021 en € 395.000 in 2022. Dat zorgt voor een extra impuls voor met name het midden- en kleinbedrijf en onderstreept de inzet van het kabinet voor een goed investeringsklimaat.
- Door het verder uiteen laten lopen van de vennootschapsbelastingtarieven wordt de prikkel om met fiscaal gemotiveerde constructies te profiteren van het tariefverschil wel groter.
- VNO stelt dat de innovatiebox mogelijk in het gedrang komen door pijler 2. De tweede pijler (minimumbelasting) kan inderdaad in potentie het voordeel van de innovatiebox deels tenietdoen. Het minimumtarief in Pijler 2 ligt nu op 15%. Het tarief in de innovatiebox is 9% vanaf 2021.
- U kunt zeggen dat belastingplichtigen echter slechts een deel van hun winst onder het bereik van de innovatiebox kunnen brengen, waardoor wordt verwacht dat belastingplichtigen die gebruik maken van de innovatiebox in de regel niet tegen bijheffing in het buitenland zullen aanlopen.
- U vroeg om een overzicht van de belastingdruk in een aantal verschillende landen:

	Statutair VPB % 2021	Effectief gemiddeld VPB tarief % 2020	Effectief marginaal VPB tarief % 2020
<i>Nederland*</i>	25	23.7	14.2
<i>Duitsland</i>	29.9	28	15
<i>België</i>	25	20.3	-11.7
<i>VK**</i>	19	16.8	2.5
<i>Frankrijk</i>	28.4	29.4	10.1
<i>Denemarken</i>	22	20.3	8.4
<i>EU Gemiddelde</i>	21.3	19.3	3.6
<i>EU Gewogen gemiddelde</i>	25.7	23.8	

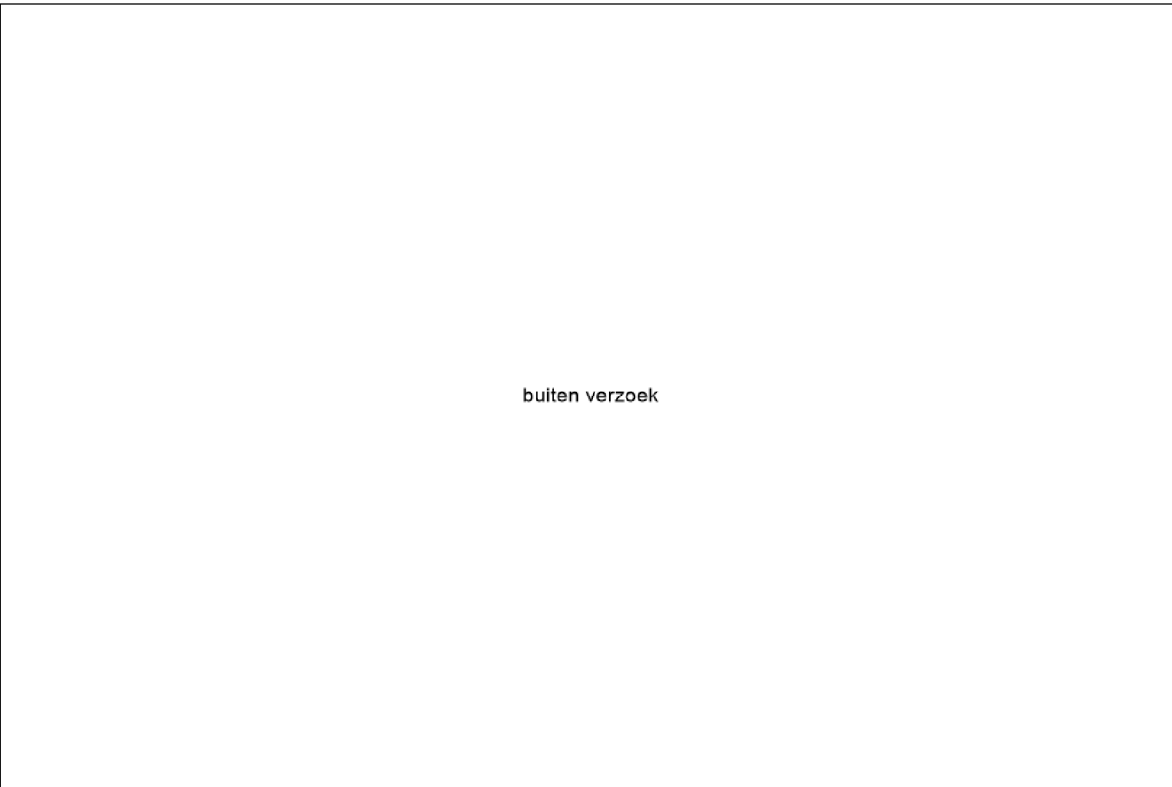
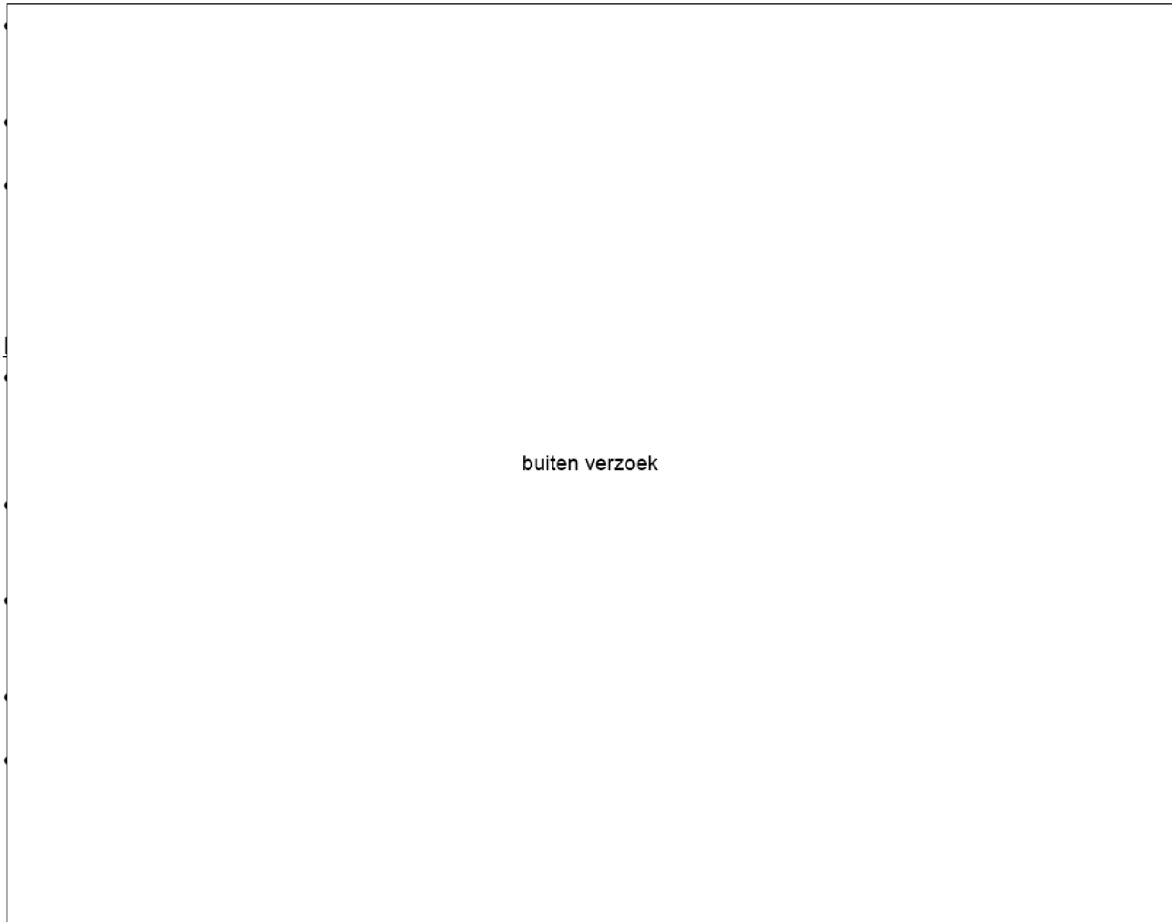
Data: OECD corporate tax statistics

* Dit statutair tarief is feitelijk alleen relevant voor 5% van de belastingplichtigen (het grootbedrijf). Per 2022 daalt dit percentage naar 3% vanwege de verkorting van de tariefschijf. De overige 97% valt dan onder het statutaire tarief van 15%.

** Vanaf 1 april 2023 is het voornemen dat het Vpb-tarief in het VK van 19% naar 25% gaat. Tevens zou dan een tariefopstapje worden geïntroduceerd van 19% voor bedrijven die minder dan GBP 50.000 winst maken. Verhoudingsgewijs zou dat een stijging van de ETR van 16,8% naar 22,1% kunnen opleveren.

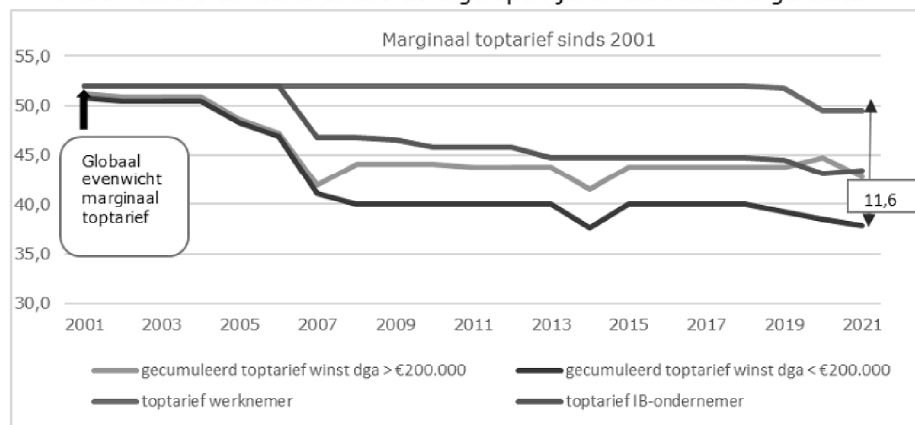
buiten verzoek

buiten verzoek

Verschillen in belastingdruk tussen dga's, IB-ondernemers en werknemers

- Omdat bij ondernemers het onderscheid tussen inkomen uit kapitaal en inkomen uit arbeid moeilijk te maken is, is het van belang dat het verschil in belastingdruk op arbeid en kapitaal niet te groot is.
- Dit geldt voor zowel IB-ondernemers (zoals zelfstandigen) als de directeur-groothoofden (dga's). Bij de invoering van het boxenstelsel in de inkomstenbelasting in 2001 was het uitgangspunt daarom een globaal evenwicht tussen werknemers, IB-ondernemers¹ en dga's².
- De Vpb-tarieven zijn inmiddels lager dan in 2001. Dit betekent dat de winst van de bv lager wordt belast dan voorzien bij de introductie van het boxenstelsel in 2001. Tegenover de inmiddels lagere Vpb-tarieven staat geen gelijkwaardige verhoging van het box 2-tarief waardoor de (gecumuleerde) belastingdruk van de dga, de IB-ondernemer en de werknemer ten opzichte van 2001 meer uiteenloopt. Dit is te zien in onderstaande figuur.
- De relatieve aantrekkelijkheid van box 2 is vergroot doordat het lage Vpb-tarief verlaagd is naar 15% (in 2018 was dit 20%) en dit tarief per 1 januari 2022 geldt tot een winst van 395.000 euro (in 2020 was dit 200.000 euro). Met deze grens vallen circa 96% van de vennootschappen met hun winst geheel onder het lage vpb-tarief.
- U kunt aangeven op basis van onderstaand figuur dat het globaal evenwicht tussen dga's, IB-ondernemers en werknemers de afgelopen jaren uit balans is geraakt.

buiten verzoek

¹ De winst van een IB-ondernemer wordt weliswaar progressief belast in box 1, omdat hier geen onderscheid wordt gemaakt tussen inkomen uit vermogen versus inkomen uit arbeid. Maar door de na 2001 ingevoerde vrijstellingen (zoals de MKB-winstvrijstelling en de zelfstandigenaftrek) is die belasting wel fors lager dan die over het arbeidsinkomen van werknemers.

² Bij dga's dient wel onderscheid gemaakt te worden tussen inkomen uit arbeid en kapitaal. Om te voorkomen dat de dga zich geen of een laag arbeidsinkomen toekent (om zo de progressieve inkomstenbelasting in box 1 te ontwijken), dient de dga zichzelf een zogenoemd gebruikelijk loon toe te kennen. In de praktijk is het zeer lastig voor de Belastingdienst om te controleren of het gebruikelijk loon correct is vastgesteld, waardoor de uitvoeringskosten hoog zijn. De Belastingdienst moet het loon vaststellen van de meest verdienende werknemer bij de betreffende vennootschap, dan wel het loon uit de meest vergelijkbare dienstbetrekking. Het grootste probleem is de uitleg van het begrip 'vergelijkbare dienstbetrekking'. Vaak zijn er verschillen te benoemen waardoor een goede vergelijking lastig is. Daarbij mag de dga rekening houden met een doelmatigheidsmarge van 25% op het gebruikelijk loon. Mede hierdoor kan worden gesteld dat het gebruikelijk loon dat een dga zichzelf toekent over het algemeen lager is dan het loon van een vergelijkbare werknemer.

³ Het gaat bij IB-ondernemers vooral om de zelfstandigenaftrek (in 2022 € 6.310, wordt afgebouwd naar € 3.240 in 2036) en de MKB-Winstvrijstelling (14%). Bij de DGA gaat het met name om het verlaagde Vpb-tarief (in 2022: 15% tot € 395.000 in plaats van het reguliere 25,8%) in combinatie met het box 2-tarief van 26,9% en de mogelijkheid om via leningen van de bv over (nog) niet uitgekeerde winst te beschikken (Wetsvoorstel excessief lenen).

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

6. Memo Hoe de prikkel tussen box 2 en 3 te schuiven te verkleinen of weg te nemen?

- De keuze om vermogen in box 2 of 3 van de inkomstenbelasting onder te brengen wordt beïnvloed door verschillen in de fiscale behandeling van beide boxen.
- In box 3 wordt thans het forfaitair rendement belast met 31%. Als het werkelijk rendement fors lager ligt dan wordt box 2 al gauw aantrekkelijker voor huishoudens met relatief veel spaargeld zoals op dit moment het geval is.
- In box 2 wordt het werkelijke rendement van vermogen van aanmerkelijkbelanghouders met 26,9% belast op het moment dat dit wordt gerealiseerd. Dat is bij uitkering dividend dan wel bij vervreemding van aandelen. Aanmerkelijkbelanghouders (ab-houders) kunnen belastingheffing uitstellen door geen dividenden uit te keren.
- Ook zonder winst uit te keren kan een ab-houder door te lenen van de bv eigen toch in privé over het vermogen beschikken, zonder dat er op dat moment box 2-belasting geheven wordt.
- Wat betreft box 2 vermogen geldt dat eerst bij de vennootschap waar de ab-houder een aanmerkelijk belang in houdt vennootschapsbelasting (Vpb) wordt geheven over de winst. Een ab-houder die tevens werkzaam is in de vennootschap wordt een directeur-grotaandeelhouder (dga) genoemd en moet zichzelf een gebruikelijk loon toekennen. Het gebruikelijk loon van de dga is aftrekbaar van de winst bij de vennootschap.
- Per 1 januari 2021 is de winstgrens in de Vpb waarvoor het verlaagde tarief geldt verhoogd van 200.000 euro naar 245.000 euro en per 1 januari 2022 wordt deze verder verhoogd naar 395.000 euro. Tevens geldt sinds 1 januari dit jaar het lage vpb tarief van 15% (in 2018 was dit nog 20%). Bij deze grens vallen circa 96% van de vennootschappen met hun winst geheel onder het lage vpb-tarief. Dit lage vpb-tarief in combinatie met een vermogenswinstbelasting in box 2, en dus de mogelijkheid tot belastinguitstel, maakt box 2 aantrekkelijker voor particulieren met grotere vermogens.
- De doorschuifregeling (DSR) in de inkomstenbelasting bevordert fiscaal gedreven winstinhouding. De DSR regelt dat bij schenken of overlijden geen box-2 belasting hoeft te worden betaald over de box 2-claim indien sprake is van ondernemingsvermogen.
- De bedrijfsopvolgingsregeling (BOR) zorgt er ten slotte voor dat ondernemingsvermogen (waaronder het ab-vermogen) vrijwel volledig is vrijgesteld van schenk- en erfbelasting. Dit maakt box 2 voor grote vermogens eveneens aantrekkelijker dan box 3. Het fiscale voordeel van de BOR is dan ook scheef verdeeld: 40% van het budgettaire beslag van de BOR komt op conto van slechts 2% van alle verkrijgers van ondernemingsvermogen.
- De BOR en DSR zijn alleen van toepassing op ondernemingsvermogen. Onderscheid maken tussen ondernemingsvermogen en beleggingsvermogen is bijzonder lastig, dat geldt met name voor exploitatie van vastgoed. Gelet op het financiële belang van de BOR vinden relatief veel juridische procedures over vastgoed plaats
- Dat box 2 een steeds aantrekkelijker alternatief geworden voor box 3. Dit blijkt uit het aantal vennootschappen met minstens 1 ab-houder dat met meer dan 130% is toegenomen in de periode 2008-2017, terwijl de omzetgroei van deze vennootschappen met slechts met 4% toenam.
- Ten slotte wordt in **Memo 5** "Inventarisatie vermogensverkeer tussen box 2 en 3" aan de hand van verschillende casussen geïllustreerd hoe in praktijk de grotere vermogens aan fiscale optimalisering doen, zowel wat betreft de jaarlijkse inkomstenbelasting (box 2 en 3) als de fiscale planning rond de bedrijfsopvolging (BOR en DSR). Dit optimaliseren gaat met veel vooroverleg met de Belastingdienst gepaard en tevens met de nodige rechtszaken. Het financiële belang is veel gevallen heel groot en maakt een rechtsgang de moeite waard.

Beleidsopties:

- Afschaffen lage vpb-tarief dan wel verhogen lage vpb tarief dan wel (een combi van) verlagen schijfgrens waarvoor het lage vpb-tarief geldt. Dit zorgt ervoor dat meer winstinkomen direct wordt belast wat de waarde van belastinguitstel in box 2 vermindert.
- Verder beperken lenen van de eigen bv. Er ligt een wetsvoorstel "excessief lenen bij eigen vennootschap" in de Kamer dat regelt dat leningen van meer dan € 500.000 het meerdere als fictief regulier voordeel in box 2 wordt belast. Eigenwoningschulden zijn daarbij onder

voorwaarden geheel uitgezonderd. In aanvulling op het wetsvoorstel kan het lenen van de eigen bv verder worden beperkt.

- Second best aan voorgaande maatregelen is de introductie van een tariefopstapje in box 2. Dit moedigt de ab-houder aan om jaarlijks (een deel van) de winst in de bv uit te keren, in plaats van de winst bijvoorbeeld pas bij vervreemding van de aandelen in één keer te verzilveren. Het is daarbij wenselijk het opstaptarief niet teveel te laten verschillen. Een te groot verschil zorgt dat alleen nog winsten tot aan de inkomensgrens van het opstaptarief wordt uitgekeerd om een hoger belastingtarief te ontlopen.
- Enkel een tariefsverhoging in box 2 zonder het lage vpb tarief te verhogen dan wel de schijfgrens van het lage vpb-tarief te verlagen en tevens zonder het lenen van de eigen bv in te beperken, vergroot de prikkel tot belastinguitstel en het lenen van de eigen bv.
- De keuze tussen box 2 en 3 wordt ook beïnvloed door het daadwerkelijke rendement te belasten box 3. Daarbij is tevens relevant of dan sprake is van een vermogensaanwasbelasting dan wel vermogenswinstbelasting.
- Inperken of afschaffen van de DSR voor het aanmerkelijk belang bij schenking en vererving. Hierdoor kan minder ondernemingswinst fiscaal vriendelijk worden doorgeschoven naar volgende generaties.
- Beperk de BOR binnen de S&E-belasting. Dit kan door een verlaging van vrijstelling waarde going concern naar bijvoorbeeld 25% en aftopping op bijvoorbeeld € 5 miljoen in de BOR. De BOR blijft hiermee een substantiële vrijstelling en behoudt zijn generieke karakter. De bestaande betalingsfaciliteit (Invorderingswet) biedt uitkomst voor de gevallen waarin (acute) betaling van schenk- of erfbelasting een probleem vormt. Een negatief effect voor succesvolle bedrijfsoverdrachten wordt hiermee voorkomen. Door de BOR op deze manier beter te richten wordt het budgettaire beslag minder ongelijk verdeeld tussen kleine en grote overdrachten van ondernemingsvermogens.
- Merk verhuurd vastgoed standaard aan als beleggingsvermogen voor de BOR en de DSR. Deze maatregel sluit aan derden verhuurd of anderszins ter beschikking gesteld vastgoed uit van de BOR en DSR en vergroot hiermee de doelmatigheid van de regelingen. Door het karakter van een vastgoedonderneming is het risico klein dat de economische activiteit bij overdracht tot economische schade leidt.
- Kleine aanmerkelijk belangpakketten uitzonderen van BOR. Het is de vraag of het logisch is dat een belastingplichtige met een ab per definitie toegang heeft tot de BOR of dat het moet gaan om een ab dat een wezenlijk economisch belang in de onderneming representeert. Oftewel een klein ab is voor de toegang tot de BOR veeleer vergelijkbaar met een belegger en minder vergelijkbaar met een ondernemer.
- De Bouwstenen voor een beter belastingstelsel bevat uitgewerkte fiches voor alle bovenstaande beleidsopties.